

Pärnumaal Lääne-Eesti aladel

Kauneid pühi

TEGUSAT UUT AASTAT

LÄÄNERANNA VALLAVALITSUS JA VALLAVOLIKOGU

Detsember / jõulukuu

- 06.12 talvine nigulapäev
- 21.12 toomapäev
- 22.12 talvine pööripäev (kell 3.28)
- 24.12 jõulud
- 25.12 esimene jõulupüha
- 26.12 teine jõulupüha
- 28.12 süütalastepäev

Jaauar/ näärikuu

- 01.01 uusaasta
- 03.01 vabadussõjas võidelnute mälestuspäev
- 06.01 kolmekuningapäev
- 14.01 taliharjapäev
- 17.01 tõniseapäev
- 27.01 holokausti ohvrite mälestuspäev

85 aastat keskharidust Lihulas

LK 2

Lihula mõis ja viinaait-käsitöökoda valmistub suviseks avapeoks

LK 4

Kirbla küla 505

LK 7

Tegusad Lääneranna valla noored

LK 10

Kooliõde: laste rühihäirete ennetamisest

LK 16

LÄÄNERANNA VALLAS ELAS
8. novembril 5181 inimest

Lääneranna valla aasta ettevõtte 2023 Löpe Agro paistab silma hea töökultuuriga

Lilli Lumera, avalike suhete spetsialist ja Lääneranna Teataja toimetaja

Löpe Agro OÜ esindaja
Mare Noot ettevõtte
tootmismaa taustal.

Foto: Lilli Lumera

Oktoobris kuulutas Lääneranna Vallavalitsus välja kohaliku omavalitsuse aasta ettevõtte 2023 konkursi. Laekunud ettepanekute hulgast tegi vallavalitsuse valimiskomisjon otsuse tunnustada Lääneranna valla üht suurimat põllumajandus-ettevõtet ja erasektori tööandjat, osaühingut Löpe Agro. Tunnustusüritus toimus 24. novembril Jõulumäe uues liivahallis, kus anti üle ka teiste Pärnu maakonna omavalitsuste aasta ettevõtete tunnustused.

Tunnustuse pälvinud ettevõtte Löpe Agro paistab silma hea töökultuuri poolest. Nende valduses olevad maad on suurepäraselt hooldatud. Ettevõtte on uuenduslik, arendab ja kaasajastab oma tehnikat ja teadmisi pidevalt. Nende tunnuseks on keskkonda hoidev majandamine. Kõik see puudutab muldharimist, seadmeid, põllutöömasinaid ja loomakasvatust.

Tegevusvaldkondadeks on seakasvatus; teravilja-, kaunviljakasvatus; õlitaime-seemnede kasvatus, taimekasvatuse abitegevused ja elektrienergia müük.

Ettevõtte haldab ja hooldab 3000 ha suurust põllumajandusmaad ja majandab kahte loomafarmi, kus on kokku 9000 loomakohta. Aastas realiseeritakse 25 000 nuumsiga Rakvere Liha-kombinaati. Teravili tarnitakse Eesti suurimatele vilja kokkuostjatele, nagu Baltic Agro ja Scandagra Eesti.

Ettevõtte annab tööd 20 inimesele ning on kogukonna toetaja ja väga hea koostööpartner piirkonna teistele ettevõtetele.

Ettevõtja Mare Noodi sõnul on jätkusuutlikkuse ja edu saladus majanduslike, sotsiaalsete ja keskkondlike aspektide tasakaal. 2023. aasta ei ole olnud ettevõttele edukas aasta, kuna põua tõttu oli viljasaak 2023. aastal võrreldes eelneva aastaga poole väiksem. Sisendihindade hüppeline tõus suurendas oluliselt tootmise omahinda nii teravilja- kui ka seakasvatustes. Selistel keerulistel aastatel on eriti oluline õigete finantsotsuste tegemine. 2024. aastale tehakse uued panused lootusega, et tuleb parem aasta.

Lääneranna Vallavalitsus

Aadress: Jaama tn 1, Lihula linn

Kodanike vastuvõtt: E-T, N 9-16 ning K 11-16. Lõuna iga päev kell 13.00-13.30

Reedeti ametiasutuses kodanike vastuvõttu ei toimu

Kontakt: 472 4630, vallavalitsus@laaneranna.ee

www.laanerannavald.ee

85 aastat keskharidust Lihulas

Lihulas on keskharidust pakutud alates 1938. aastast. Täitunud 85. keskhariduse aastapäeva tähistati 9. novembril Lihula Gümnaasiumis. Õhtuse programmi avalöögiks oli vallavalitsuse organiseeritud happening. Koolihoone ees löödi kopp maasse ja valla sõnum on selge: uue õpikeskkonna rajamine maakoolide lastele on Lääneranna valla prioriteet!

85 aasta jooksul on Lihula koolist välja kasvanud mitmeid silmapaistvaid isiksusi ja juhte, kes on kujundanud meie ühiskonda ja andnud oma panuse nii kohalikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Mõned neist kutsuti neljapäeval tagasi kooli, et nad jagaksid oma kogemusi ja räägiks klassitundides ning konverentsil „Lihulast lendu“, mida saab peale hakata Lihulas omandatud keskharidusega. Esimeses kolmes tunnis olid 2.–8. klassi külalisteks Regina Soobard, Janno Märk, Tõnis Mölder, Deivis Sepp, Kaisa Esko, Heini Heinlaid ja Liisa Raavel. Järgnenud konverentsil jagasid oma mõtteid lisaks Kert Pääbo, Laura Pääbo ja Hanna Vaimla. „Oleme andnud õpilastele teadmised, oskused ja enesekindluse, et nad saaksid astuda maailma ja teha vahet õigel ja valel. Ma olen üsna kindel, et oleme õpetanud mitte ainult raamatutarkusi, vaid ka elu õppetunde,“ ütles kooli direktor Rasmus Lippur konverentsi avades.

Vilistlased innustasid tänaseid õpilasi leidma üles see midagi, mis neid vaimustaks ja paneks sisemise leegi põlema, ning järgima seda, sõltumata teiste soovidest või arvamusest.

Vilistlased töid olulise väärtusena välja kooli ajal tekkinud sidemed ja head suhted kaaslastega, hariduse olulisuse alusena edasiseks eluks ning vajaduse õpetajaid kuulata ja austada. Esinejad olid kindlad, et Lihula Gümnaasiumist saab tugeva ettevalmistuse, mis võimaldab neil tulevikus särada erinevates eluvaldkondades.

Rasmus Lippur
Lihula Gümnaasiumi direktor

Fotod: Eric Reisel

Õhtul toimunud direktori vastuvõtule oli kutsutud kogu kooli personal, õpilaste esindajad, endised direktorid ja õpetajad ning mitmeid kooli sõpru. Õhtu algas sümbolse esimese kopataie kaevamisega Lihula uue kooli ehitamiseks. Uus koolimaja ei ole ainult maja, ehitus, see on midagi palju enam. Uus hoone on lisaks majale endale kaasaegne ja õpilasesõbralik õpikeskkond, mugav ja turvaline koht olemiseks ja õppimiseks ning kindlasti ka märk näitamaks, et siinkandis peetakse haridust ja selle edendamist oluliseks. Vastuvõtt jätkus sõnavõttude, õnnitluste ja muusikaliste vahepaladega. Kahtlemata oli suurimaks väärtuseks taaskohtumised endiste õpetajate ja õpilastega ning vabamas õhkkonnas peetud vestlused. Kohalolnud tõdesid, et Lihula Gümnaasium pakub õpilastele toetavat ja sõbralikku keskkonda, kus arvestatakse kõigiga ning hoolitakse kõigist. Nii õpilastest kui õpetajatest ja kindlasti ka vilistlastest.

Neljapäeval tähistas koolipere kooli ajalugu ja pärandit ning tulevikus jätkatakse kindlasti pärandi loomist ja edasiandmist järgmistele põlvkondadele. Olgu see 85 aasta juubel vaid üheks verstapostiks Lihula Gümnaasiumi rikkalikus ajaloos!

Pärnumaa aasta isa 2023 nominentide hulgas oli ka kaks isa Lääneranna vallast

Foto: Lilli Lumera

Pärnumaa aasta isa 2023 laureaat Kaido Lüll on vasakult viies.

Pärnumaa aasta isa 2023 konkursi üheksa nominendi hulgas oli kaks Lääneranna valla tublit ja silmapaistvat isa: Lihula Päästekomando meeskonnavanem ja kolme lapse isa Kalev Pea ning aktiivne kogukonnaliige ja nelja lapse isa Janno Põldaru.

Pärnumaa aasta isa 2023 tiitli laureaadiks nimetati nelja lapse isa, Kaitseliidu liige, Endla teatri haldusjuht ja aktiivne linnakodanik Kaido Lüll. Pidulik sündmus toimus isadepäeval, 12. novembril Pärnu raekoja saalis. Tiitli pälvinut premeeriti nimelise seinaplaadi, tänukirja ja spaapaketiga kogu perele.

Konkurss toimus teist aastat. Sündmust korraldavad Eesti Reservohvitseride Kogu, Pärnumaa Omavalitsuste Liit ja Pärnu linn. Tänavu oli aasta isa kandidaadi eelduseks, et lisaks heaks isaks olemisele on panustanud kogukonna turvalisusesse kas töö või vabatahtliku tegevusega.

Üleskutse! Märkame ja tunnustame Lääneranna tegusaid ja silmapaistvaid inimesi

Armand Reinmaa
Lääneranna Valla volikogu esimees

Lääneranna Vallavalitsus soovib tunnustada isikuid, kes on tööalase või isikliku tegevusega välja paistnud valla arendamisel, tõstnud paikkonna mainet ja tuntust. Nõuetekohaselt täidetud kandideerimisavaldused palume saata hiljemalt 31.12.2023 vallavalitsuse meiliaadressil vallavalitsus@laaneranna.ee. Tunnustused antakse üle Eesti Vabariigi aastapäeva pidulikul üritusel.

Aukodanik

Aukodaniku aunimetus antakse väljapaistvate teenete eest ettevõtluse-, majanduse-, hariduse-, kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnas või muus valdkonnas või isamaalise tegevuse või vabatahtliku töö eest.

Aukodaniku aunimetus antakse üldjuhul Lääneranna valla kodanikule. Erandina võib esitada kandidaadiks isikuid väljastpoolt Lääneranna valda, kui esitatavatel on Lääneranna valla ees silmapaistvaid teeneid. Aukodaniku aunimetust võib anda ka postuumselt. Aukodaniku aunimetuse andmise ettepaneku esitamise õigus on kõikidel füüsilistel ja juriidilistel isikutel.

Ettepanekus peavad sisalduma:

- » kandidaadi nimi;
- » kandidaadile aukodaniku aunimetuse omistamise põhjendus;
- » ettepaneku esitaja nimi ja kontaktandmed;
- » ettepaneku esitaja allkiri ja esitamise kuupäev.

Teenetemärk

Teenetemärk antakse ühele isikule üks kord väljapaistvate teenete või pikaajalise töö ning loomingu eest, mis on andnud püsiva panuse kultuuri, majanduse või muu valdkonna arendamisse.

Teenetemärgi andmise ettepaneku esitamise õigus on kõikidel füüsilistel ja juriidilistel isikutel.

Ettepanekus peavad sisalduma:

- » kandidaadi nimi;
- » kandidaadile teenetemärgi omistamise põhjendus;
- » ettepaneku esitaja nimi ja kontaktandmed;
- » ettepaneku esitaja allkiri ja esitamise kuupäev.

Rahvusvahelise spordi-, haridus- ja kultuuri-saavutuse preemia

Lääneranna rahvusvahelise spordi-, haridus- ja kultuuri-saavutuse preemia (edaspidi *preemia*) määratakse Lääneranna vallas tegutsevale füüsilisele või juriidilisele isikule (isikute grupele) või muule ühendusele, mis ei ole juriidiline isik, rahvusvahelisel tasandil saavutatud väljapaistva tulemuse eest.

Preemia ettepaneku esitamise õigus on:

- » vallavolikogu liikmel;
- » vallavolikogu komisjonil;
- » vallavalitsusel;

- » vallavalitsuse hallatavatel asutustel;
- » valla ühendustel ja organisatsioonidel.

Preemia ettepanekus peavad sisalduma:

- » preemia kandidaat;
- » preemia andmise põhjendus;
- » ettepaneku esitaja nimi ja kontaktandmed;
- » ettepaneku esitaja allkiri ja esitamise kuupäev.

Lääneranna nimeline pink

Nimeline pink on avalikus kasutuses olev pink, millega tunnustatakse isikut, organisatsiooni või tegu. Pingile antakse nimi ja paigaldatakse selgitav teabesilt. Pingile antav nimi ja paigaldatav teabesilt peab olema kooskõlas heade tavade ja kavatsustega.

Nimelise pingi paigaldamise ettepaneku esitamise õigus on kõikidel füüsilistel ja juriidilistel isikutel.

Nimelise pingi paigaldamise ettepanekus tuleb märkida, kellele või mille auks pink nimetatakse.

Tänukiri

Lääneranna valla tänukiri (edaspidi *tänukiri*) on tänuavaldus isikutele, kellel on märkimisväärsed tulemusi oma töös või valla elu edendamisel. Tänukirjaga tunnustatakse vallavalitsuse ja valla hallatavate asutuste töötajaid, kes on oma töös saavutanud silmapaistvaid tulemusi või kes on kohusetundlikult ja pikka aega täitnud oma tööülesandeid. Vallas või valla heaks tegutsevaid isikuid, seltse, ühinguid ja muid kollektiive tunnustatakse nende tegevuse eest valla elanikkonna ühis-tegevuse arendamisel või juubelitähtpäevade puhul. Valla asutusi tunnustatakse eriliste saavutuste või tegevuse juubelitähtpäevade puhul.

Tänukirja andmise ettepaneku esitamise õigus on kõikidel füüsilistel ja juriidilistel isikutel. Ettepanekus peavad sisalduma:

- » kandidaadi nimi;
- » kandidaadile tänukirja andmise põhjendus;
- » ettepaneku esitaja nimi ja kontaktandmed;
- » ettepaneku esitaja allkiri ja esitamise kuupäev.

Lihula mõis ja viinaait-käsitöökoda valmistatakse ette järgmise suve avapeoks |

Lilli Lumera
Avalike suhete spetsialist ja Lääneranna Teataja toimetaja

Külastasime 19. oktoobri hommikul koos vallavanem Ingvar Saare ja teiste vallavalitsuse töötajatega Lihula mõisa. Lihula muuseumi juhataja Marika Valk tutvustas meile renoveeritud ruume, ajalugu peegeldavaid eksponaate ja rääkis mõisaga seonduvatest tulevikuplaanidest. Palusime Marikal oma tegemisi ka lehelugejatega jagada. Olgu öeldud, et enne vestlust otsustasime sinatamise kasuks.

Sul on pikaajaline muuseumis töötamise kogemus, räägi pisut enda taustast. Mida õppisid ja kus töötasid?

Olen lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna ja Tartu Ülikooli ajalooteaduskonna. Oman kahte magistrikraadi. Muuseumitööd alustasin 1979. aastal Vabaõhumuuseumis teadurina, edasi Tarbekunstimuuseumi juhataja ja Eesti Kunstimuuseumi peadirektorina aastatel 1991–2008. See on olnud kindlasti minu tööelu kõige pingelisem periood. Tuli renoveerida Kadrioru lossikompleks ja ehitada uus Kumu kunstimuuseum. Need olid taasiseseisvunud Eesti Vabariigi algusaastad ja probleeme jagus igas valdkonnas. Aga sain ka erakordse kogemuste pagasi. Vahepeal olen olnud ka UNESCO Eesti rahvusliku komisjoni peasekretär. Nüüd siis Lääneranna Muuseumid juhataja alates 2018. aastast.

Mis Sind Lääneranna valda tõi?

Minu vanemad ostsid 1977. aastal Kloostri külla Tamme talu. Tamme talu on minu, minu laste ja lastelaste – neid on muuseas 11 – suvekodu olnud 41 aastat. See on erakordselt kaunis koht oma lummaparvede ja linnuparvede kõrvulukustava käreaga kevadel ja sügisel.

Millist potentsiaali näed 13. sajandil piiskopi- ja ordu mõisana rajatud, aga praeguses Lihula mõisahoones?

Potentsiaal ei peitu ainult Lihula mõisahoones. Lihula mõisamägi on erakordne koht oma kauge ja põneva ajalooga.

Rikkalik, tänaseni säilinud ajaloopärand võimaldab siia luua ajatelje, mis algab Eesti muinasajast, kulgeb läbi eestlaste vabadusvõitluse kuni tänapäevani välja.

Mida oled jõudnud viie tööaasta jooksul mõisas ära teha? Mis on Sinu silmis olnud kõige olulisem muudatus?

Üksjagu on tehtud ja palju veel tegemata. Erinevatest projektirahadest on remonditud enamik II korruse näituseruume. Huvitavaid tulemusi andsid ruumide sondeerimised restauraatorite poolt. Nii leiti kaks laemalinguga saali, mis on nüüd täies ulatuses eksponeeritud. Paigaldatud on uus tuletõrjesignalisatsioonisüsteem. Oluline on mõisahoonet renoveerimine muuseumi tarbeks, aga peale füüsilise keha vajab muuseum vaimset identiteeti. Mõisast muuseumi kujundamine nõudis uut, kandvat ideed. Mõis ise kui institutsioon andiski tuge: kui räägime mõisast, räägime baltisakslastest. Nii saime idee rajada baltisaksa kultuuri tutvustav ja mõtestav muuseum.

Baltisaksa kultuuriajaloo muuseum saab olema esimene sellist teavet säilitav, uuriv ja esitlev tervikmuuseum Eestis, aga ka rahvusvahelises plaanis. Muuseum pakub võimalusi baltisaksa kultuuri sügavuti tundma õppida, erinevatel sihtgruppidel haridusprogrammides osaleda, aga kindlasti ka emotsionaalset meelelahutust. Eesmärk oli ja on luua muuseum, mis oskab peale teabe edastamise olla huvitav nii lastele, täiskasvanutele kui asjatundjatele.

Kas tehtu saavutamiseks on oluline hea meeskond või on peamine osata kirjutada häid rahastusprojekte? Kellega koostööd teete?

Mõlemad on olulised. Kuid hea meeskonnaga saab palju ära teha ka vähese rahaga. Rahaga üksi ei tee midagi ära. Minu meeskond, õieti naiskond on väike, aga tubli. Peale minu töötab muuseumis peavarahoidjana Maigi Magnus, kes on omandanud mikrokraadi baltisaksa kultuuri alal, ja sellest aastast teadurina Jana Atso-Soostar.

Meie partnerid on Eesti Ajaloomuuseum, Eesti Rahva Muuseum, Eesti Kunstimuuseum, Balti Filmi- ja Meediakool, Baltisaksa Kultuuri Selts Eestis, MTÜ Keskaegne Lihula, Vabamu. Sellise muuseumi puhul on koostöö teiste muuseumidega õnnestumise aluseks.

» Miks on mõisahoone renoveerimine ning ajalooliste esemete säilitamine ja eksponeerimine oluline? Milline väärtus on see Lääneranna vallale ja piirkonna inimestele?

Lääneranna vallale, Pärnumaale, aga ka laiemale üldsusele on Lihula linnusemägi unikaalne vaatamisväärsus.

Lihula süda ja alguspunkt on linnusemägi, kus toimunud sündmused ja kuhu rajatud ehitised on suunanud väga tugevalt tänapäevase linna kujunemise lugu.

Seal asuvad mõisahooned ja linnusevaremed saavad sammhaaval uue sisu ja nii kujuneb välja meelde jääv vaba aja veetmise keskus.

Tõmbepunktid suunavad suurel maanteel liikujad Lihulasse. Mõisamäe linnusevaremed, baltisaksa kultuuriloo muuseum, kogukonna käsitöökoda ja restaureerimiskeskus ning loodetavasti viinavabriku renoveerimine siidrikojaks, nostalgiliseks söögikohaks ja majutusasutuseks annavad mõõdujale piisavalt põhjust Lihulas pikemalt peatuda.

Millist funktsiooni hakkab kandma viinaait?

Viinaaidast saab kogukonna käsitöökoda, restaureerimiskeskus ja muinsuskaitse teabekeskus.

Esmane ülesanne on hoone restaureerida, et see säiliks esialgsel kujul. Teine eesmärk on luua hoonele lisaväärtus, mis aitaks kaasa kogu Lihula linna vanema asustuse säilimisele ja taastamisele.

Muuseumil on plaan viinaait restaureerida ja sisse seada restaureerimiskeskus, kus traditsioonilist ehitust tundvad meistrid tegelevad Lihula vanade hoonete restaureerimisnõustamise ja koolitamisega. Samuti teevad meistrid tellimustöid, õpetavad hooldama ja korrastama vanu aknaid, uksi, vihmaveesüsteeme jne. Tööruumid on avatud kõikidele külastajatele.

Käsitöökogas on sepikoda, keraamika töötuba ja puutöökoda. Need töökojad on varustatud kõige moodsama ja parema tehnikaga. Plaanis on kasutada neid võimalusi ka koolide käsitöö- ja tehnoloogi tundide läbiviimiseks.

Muinsuskaitse teabekeskuseid on Eestis liiga vähe – hetkel töötavad aktiivselt ainult Säästva Renoveerimise Infokeskused Tallinnas ja Tartus. Seetõttu on eriti tore, et Lihula mõisa viinaait sai sellise olulise lisafunktsiooni ja siinne muinsuskaitse teabekeskus katab kogu Läänemaa.

Kas on käsitöölisi, kes on huvi tundnud viinaaidas töö tubade läbiviimise vastu?

Viinaaida restaureerimine kogukonna käsitöökojaks ja muinsuskaitse teabekeskuseks oli pikalt kahtluse all. Eestis said Norralt rahastuse 29 taotlusest 7 projekti ja Lihula parima projektina ka ainsana täisrahastuse. See toimus juba 2021. aasta algul. Paraku tulid koroona-aastad ja sellest tingitud ehitushindade kallinemine, mis pikendas kogu protsessi.

Fotod: Lilli Lumera

Marika Valk tutvustab vallavalitsuse töötajatele muuseumi renoveeritud ruume.

Käsitöölisi, kes on sellest käsitöökojast huvitatud, leidub. Eriti seppade hulgas on neid, kes tunnevad juba praegu huvi töötingimuste vastu.

Millal mõis ametlikult valmis ja avatud saab?

Etteteatamisega on muuseum külastajatele avatud ka praegu. Lihula Muuseumi avamispidu toimub 2024. aasta suvel. Uuel muuseumil on ka nimi – „Visandeid baltisaksa kultuuriloo“. Otsime nime kaua, sest kogu baltisaksa kultuurilugu me Lihula mõisa ära ei mahuta, aga selline nimi annab erinevaid võimalusi seda teemat käsitleda.

Päris valmis muuseum ei saa ja pooleliolevaid töid jääb, aga see ei sega muuseumi toimimist.

Kas mõisa avamispidu on avalik või kinnine sündmus?

Kindlasti on see avalik ja sündmusi on mitu.

Milliseid teenuseid mõis pakub?

Kõige olulisem on muidugi muuseumi sisulise tegevuse korraldamine. Selleks on kindlasti külastajate teenindamine ja ekskursioonide läbiviimine. Üks olulisi eesmärke on kõik muuseumipedagoogikaga seonduv. Kuna muuseumi teema on baltisaksa kultuurilugu, siis seda tahame jutustada ka lastele. Ja mitte ainult Lääneranna vallas, vaid kutsume külla koole kogu Eestist. Muuseum teeb ka teadustööd ja meil on kogud, mis samuti vajavad korraldamist.

Tänapäeva muuseum pakub mitmeid teenuseid. Eelkõige on need rendipinnad ürituste läbiviimiseks: kontserdid, seminarid, konverentsid, sünnipäevad ja pulmad.

Kes on mõisaturismi sihtgrupp? Kuidas inimesed Lihula mõisa ja viinaaida leiavad?

Baltisaksa kultuuriloo muuseumi sihtgrupp on üldistades nii Eesti kui rahvusvaheline kogukond. Turundustegevus on tõsine ja vajalik tegevus ning üks me alusta reklaamidest ja tutvustustest meedias. Olen kindel, et suureneb turistide arv, kes tulevad tutvuma Lihula linnuse, mõisakompleksi hoonete ja muuseumi ning Lihula linna ajaloolise miljööga, tuues piirkonda ka lisaraha.

Volikogu esimehe vastuvõtuaeg on neljapäeviti kell 10.00–13.00 Lääneranna Vallavalitsuses (Jaama tn 1, Lihula). Vajalik on eelnev registreerimine telefonil 507 8061 või e-posti aadressil armand.reinmaa@laaneranna.ee

Sotsiaaltöö spetsialistide kontaktid:

» Silva Nilb (toetused)
5649 0392,
silva.nilb@laanerannavald.ee

» Saima Soobard (lastekaitse)
5663 5205,
saima.soobard@laanerannavald.ee
» Gersti Roots
(sotsiaaltöö spetsialist), 5190 9754,
gersti.roots@laanerannavald.ee

» Koidu Rummel (Lihula)
5666 1230,
koidu.rummel@laanerannavald.ee
» Marelle Minn (Hanila ja Koonga)
5387 6988,
marelle.minn@laanerannavald.ee

Arvo Asu nimeline liikumisõhtu | Püü Polma Metsküla kogukonna liige

Foto: Kaarel Kaisel

Spordilegend Arvo Asu sünnipäeva tähistamine Metsküla rahvamajas.

Kolmandat aastat järjest tähistati Metskülas novembrikuist pimedust ning sombust ilma trotsides kohaliku spordilegend, Arvo Asu sünnipäeva.

Spordipidu algas Metsküla rahvamajas koos sõnavõttega sünnipäevalapse õnnitlemiseks ja tänamiseks. Lisaks sellele, et Arvo on oma sportliku eluviisiga paljudele eeskujuks ja inspiratsiooni allikaks, on ta juba üle 20 aasta igal kevadel välja andnud väikest preemiat Metsküla Algkooli parimale sportlasele. Olles ise Metsküla kooli vilistlane, on kodukooli toetamine ja kodukandi hoidmine olnud Arvo jaoks alati väga tähtis. Nii rõhutas Arvo ka oma sünnipäevakõnes kohaliku kogukonna kokkuhoidmise olulisust ja rõõmustas selle üle, et Metsküla kooli ümber koondunud kogukond on nii tugev ja elujõuline.

Huvitaval kombel pöörati sõnavõttudes sel aastal tähelepanu peale tema panuse spordipisiku levitamisse ka tema teenetele kohaliku pärandi edasiandmisesse. Selgub, et Arvo on elav tõestus ka selle kohta, et sportlik eluviis ja hea mälu käivad käsikäes. Arvo meenutustest inspireerituna kõlas üleskutse kõikidel oma talude kohta pärimust koguda, et oleks põhjust mõnel tuleval aastal peale spordipeo ka kodukandi mälupidu pidada.

Edasi suunduti juba üheskoos õue, et läbida 4-kilomeetrite rada Metskülast Arvo kodukülla Võigastesse ning tagasi. Ööpimeduses küünaldega tähistatud raja läbis sel aastal üle 60 inimese, alates sülelastest kuni eakateni, sealhulgas auväärse eas sünnipäevalaps ise. See, et jook toimub mitte just kõige mugavates tingimustes, pilkses pimeduses ning novembrikuule omastes heitlikes ilmastikuoludes, kannab hästi edasi sünnipäevalapse enda suhtumist sporti. Arvo on ikka tavatsenud lausuda: „Ei ole olemas halba ilma, on ainult valed riided ja laiskus“, ning on hea meel, et nii paljud tema seisu kohta jagavad ja olid valmis ennast mugavast toasoojast välja ajama.

Tänavaaastase jooksu tegi eriliseks veel see, et koduküla inimestel oli sünnipäevalapsele varuks üllatus – nimelt kinkisid nad Arvole päris oma pingi, mis jääb nüüd ootama nii teda kui kõiki teisi, kes armastavad Võigaste kauni looduse keskel jalutamas käia. Hea meel oli kingi üle ka kaasa tulnud lastel, kes koos Arvoga raja keskele jääval pingil nüüd jalga said puhata.

Kõiki õhetavate põskedega spordisõpru, kes omas tempos olid raja läbinud, ootas teekonna lõpus Metsküla rahvamajas soe tuba koos kuuma tee ja maitsvate kringlitega Võilille Kõögilt. Ilusat spordisügist kõigile!

Saame tuttavaks

Evelin Vanaselja
Foto: Liili Lumera

Evelin Vanaselja – Lääneranna Vallavalitsuse uus haridusspetsialist

Lääneranna Vallavalitsuse kollektiiviga liitus haridusspetsialist Evelin Vanaselja. Uurime, kes ta on.

Hariduselt olen gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse õpetaja, aga ka klassiõpetaja, soome keele õpetaja ja matemaatikaõpetaja kvalifikatsiooniga. Alustasin koolis

õpetajana, hiljem töötasin õppejuhina ning viimased aastad Tallinnas omavalitsuse haridusspetsialistina.

Minu peamised teemad on väärtuspõhine juhtimine, inimeste juhtimine, 21. sajandi õpiruum, õppimis- ja õpetamismeetodid, õppetöö korraldamine, haridustegevuse ja tulemuslikkuse hindamine. Viimasel aastal olen võtnud fookusesse haridusdisaini ja disainimõtlemise põhitõed ning selle rakendamise võimalused juhtimises. 25-aastane haridusalaan töökogemus annab mulle oskuse näha ühiskonnas tervikut, mõista tänapäevaseid muutusi ja muutmisvajadusi.

Olen pärit Tallinnast ning praegu jagangi oma elu Tallinna ja Lääneranna valla vahel. Juba mõned aastad tagasi sai siia muretsetud maja suvitamiseks, mis tänaseks on kujunenud teiseks koduks. Tallinlasena tundsin vajadust mere läheduse järele, sellest ka majaotsingu valikunormid. Vald on suur ja avastamisrõõmu jätkub veel pikaks ajaks.

Eks tööülesanded ole samasugused nagu igas omavalitsuses ehk siis haridusvaldkonda toetava tegevuse koordineerimine ning osalemine valla haridusvõrgu ja sellega seonduvate tegevuste analüüsimisel ja planeerimisel. Eks ka noortevaldkonda tuleb sisse vaadata, huvitegevust planeerida. Täna olen vaid loetud päevad ametis olnud ja püüan esialgu inimestega tuttavaks saada.

Kirbla küla 505

Melody Villers
Kirbla külaseltsi juhatuse liige

29. juulil oli Kirbla küla 505. sünnipäev. Möödus 505 aastat küla esmamainimisest 1518. aastal Läänemaa vakuraamatus Kirpevere nime all. Tänavu saime külapäeva pidada värskelt valminud rahvamajas, mille ehitamist alustasime 2011. aastal.

Külapäev algas Liisi Tammari loenguga, kus ta rääkis punase tikandiga Kirbla kihelkonna rahvariide särkidest ning nende mustrite kasutamise võimalustest. Samas ruumis oli kogu päeva vältel avatud näitus Kirbla ajaloolistest rahvarõivastest. Külapäeva avamisel esines hobikoor Ei Või Olla, millele järgnes traditsiooniline lipuheiskamine ning avasõnad värskelt külaseltsi juhatuse liikmelt Melody Villersilt. Kõnesse sidus ta oma mälestused Kirblast ning meenutas oma lapsepõlve ja praegust elu siin.

Sellele järgnes Kirbla kiriku külastus koos koguduse õpetaja Illimar Toometiga. Samal ajal said täiskasvanud end proovile panna viievõistlusel. Lastega lustis multikategelaseks Minnieks riietunud Ille Palusalu. Muusikalist vahepala pakkus pärmupillil Katariin Raska.

Huvilistel oli võimalus ka külastada kohalikku motopoodi ZZ Shop. Kristi Sillart, kelle juured on Kirblast, sõnab, et Kirbla teeb veelgi eriliseks see, kuidas küla on tervitanud uusi innukaid inimesi isegi väljastpoolt Eestit. Inglismaalt pärit motopoe omanik on toonud külaellu uue hingamise nii oma poe kui ka kohviku kaudu.

Rahvamajas näidati Mati Viiuli 2001. aasta filmi „Kodu-koht“, mis rääkis Kasari koolist, Vanamõisa algkoolist ning seal kunagi elanud parun Otto von Budbergi elust. Film lõppes ühise lõkkeõhtuga Vanamõisas. „See, mis toimus, oli üllatav: toole toodi igalt poolt juurde ja inimesi lisandus pidevalt, kuni lõpuks oli saal rahvast täis. Inimestele läks film ilmselt korda,“ kommenteeris filmitegija Mati Viil.

Sellele järgnes mälumäng, millest võttis osa kuus võistkonda. Õhkkond oli positiivne ja tekitas palju elevust. Mõned küsimused olid Kirbla ja lähipiirkonna ajaloo kohta.

Õhtu lõpetas simman, kus esines Village Voice. Ansambli pauside ajal oli väljas avatud mikrofoni, kus kõik soovijad said jagada kodukohaga seonduvaid mälestusi.

Külapäevaks anti välja Kirbla ajaleht, mis sisaldas viimase viie aasta jooksul toimunud üritusi. Kogu päeva oli avatud heategevuslik kohvik, mis teenis päeva jooksul 273 eurot. Kohvikusse küpsetasid kohalikud naised, töötas ka kohvik Kolm Õde. Õhtul pakkus kokteile Hr Aleksandri kokteili- ja õlletuba. Külapäeval osales 170 registreeritud külastajat. Külapäeva projekti on rahastatud kohaliku omaalgatuse programmist. Täname EELK Kirbla kogudust, Kirbla Maanaiste Seltsingut, Osauhing Kirblat, Lihula Muuseumi, motopood ZZ Shopi ning kõiki korraldajaid ja kaasamõtlejaid. Auhinnalaua kattis Kulukaubandus OÜ. Oleme tänulikud külastajatele ja kõigile, kes panustasid ürituse toimumisse!

Järgmisel päeval, 30. juulil toimus Kirbla Püha Nikolause kirikus Melody Villersi heategevuslik soolokontsert „Kingitus Kirblale“, millega koguti raha uute kirikukellade ülesseadmiseks kiriku torni. Kontserdi abiga koguti 710 €.

„Kuigi olen kogu elu veetnud oma sünnikodus Saaremaal, on Kirbla küla eriline koht minu südames. See on paik, mida läbib mu esivanemate elumustrite niit, luues igakordsel külastusel üha tugevamaid sidemeid. Kirbla 505. sünnipäev oli taas kord suurepärane hetk, et lisada esivanemate loodud mälestuste pagasisse positiivseid emotsioone. Kirbla küla on elav näide sellest, kuidas ühine tegutsemine, traditsioonide säilitamine ning uute ideede ja inimeste vastuvõtmine aitavad kogukonnal areneda. See rõhutab, kui oluline on toetada oma kogukonda ja hoida oma juuri au sees, sest need moodustavad olulise osa meie identiteedist ning jäävad meie südamesse kauaks,“ lisab Kristi Sillart.

Foto: Illimar ja Riina Toomet

Näitus Kirbla ajaloolistest rahvarõivastest.

KIRBLA RAHVAMAJAS

16. DETSEMBER 2023

KELL 20:00

ANSAMBEL RMP VIGALAST

TANTSU ÕHTU

PILET EELMÜÜGIST 13 EUR, KOHAPEAL 15 EUR.

KOHV JA TEE LAUAL.

MUU SUUPÄRANE VÕTA ISE KAASA!

LAUADA BRONEERIMINE

56677048, 5208281.

BRONEERITUD PEOPILET TULEB HILJEMALT 12.12.23 VÄLJA OSTA.

Kas elu ääremaal on võimalik, küsisid noored disainerid Lihulas

Keret Altpere

Tartu Lastekunstikooli direktor ja NoDi peakorraldaja

Noored disainerid Lihulas.

Fotod: erakogu

Üle-eestiline noortele suunatud disainiõppelaager NoDi 2023 – Noored Disainivad viidi sel aastal läbi Lihulas. 24.–27. oktoobril toimunud laagri eesmärk oli toetada noorte loovat ja disainimõtlemist.

Laagris osales üle 50 noore disainihuvilise vanuses 11–25, kes seekordsel NoDi'l võtsid ette ääremaastumise seotud teemad. Laagris osalejad otsisid vastuseid järgmistele küsimustele: Kas on üldse võimalik, et ma võiksin kunagi elada maal? Miks ma tahan tulla pärast õpinguid tagasi maale oma kodukohta elama? Mida põnevad noored maal teha saavad? Koos Eesti noortega osalesid laagris sel aastal ka Tartu Kunstikoolis õppivad noored Ukrainast.

Tegevused põhinesid disainiprotsessi loogikal ja tegutses mõttetalgute vormis. Noori juhendasid mentor-disainerid, kes töötavad erinevates disainivaldkondades. Lisaks kogunud juhendajatele töötasid mentoritena Eesti Kunstiakadeemia disainiteaduskonna tudengid.

Nelja päeva jooksul läbiti disainiprotsessi erinevad etapid, kasvati ühiseks meeskonnaks ning loodi püstitatud disainiprobleemi lahenduseks esmased prototüübid.

Mitmed lahendused keskendusid ääremaistes tingimustes noorte võimaluste suurendamisele oma huvialadega tegelemisel, haridusele, vaimsele tervisele ning ääremaal tühjaks jäänud hoonete taaskasutamisele. Osalejaid inspireeris ja oma kogemusi jagas Jalmar Vabarna, ümbritsevat elukeskkonda õpetas vaatlema ja analüüsima Johanna Holvandus Linnalaborist.

Laagri lõpus jagas oma muljeid Matilda Tõruke, kes osales NoDi'l teist aastat: „NoDi laager on imeline kogemus. Seal saab palju õppida, aga seal saab ka väga palju lõbutseda. See laager õpetas mulle selgeks, mida tähendab

dab disainimine. Terve laagri vältel tutvusin uute ägdate inimestega ja kuuluvustunne oli alati olemas. Sel aastal tekkis ka väike võrdlusmoment, kuna olin seal ju teist korda ja mulle tundub, et iga korraga muutub see laager lahendamaks ja lõbusamaks.

Sel aastal oli halloween'i gala koos disainiprojektide esitlemisega, mis jättis väga positiivse mälestuse. Tulin teist korda sealt laagrist tagasi paljude uute tutvustega, NoDi on laager, mida ma sel aastal väga ootasin, ning nüüd ootan järgmise aasta oma veel rohkem. Alati tundub, et see laager jääb liiga lühikeseks, kuna koos on nii lõbus. Kõik noored, disaini-kunsti huvilised eriti, soovitan NoDi'le tulla, sest te hakkate NoDi armastama!"

Laagri toimumisele aitasid kaasa Eesti Kunstikoolide Liit, Haridus- ja Teadusministeerium, Kultuuriministeerium, MTÜ Kose Kunstikeskus, Tartu Kunstikool, Lihula Gümnaasium, Lihula Muusika- ja Kunstikool.

Riik hakkab uurima Eesti ja Läti vahelise neljanda elektriühenduse rajamise tingimusi | Elering

Eesti elektrisüsteemihaldur Elering esitas oktoobris Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile taotluse riigi eriplaneeringu algatamiseks. Planeeringuga selgitatakse välja, kas ja kuidas täpselt on mõistlik rajada Eesti-Läti neljanda elektriühenduse Eestis paiknev osa algusega Paidest Saaremaa läänerrannikuni. Maismaal jäävad planeeringualasse ka Lääneranna, Türi ja Kehtna vald.

Uus ühendus algaks Paide alajaamast Kesk-Eestis. Rajada tuleks uued 330-kilovoldised liinid Paidest Lihula kaudu Virtsuni. Seal tuleks jõuda liinidega Saaremaa läänerrannikule, kust algaks Läti-suunaline merekaabel. Eesti-Läti vaheline merekaabli trass valitakse planeeringuprotsessist eraldi hoonestusloaga.

Riigi eriplaneering koostatakse sellise olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, mille asukoha valiku või toimimise vastu on suur riiklik või rahvusvaheline huvi. Enne uue elektriühenduse ehitamist uuritakse selle kasu ühiskonnale. Lisaks tehnilistele töödele tuleb hinnata ka mõju loodusele ja kohalikele inimestele. Ehitama hakatakse alles siis, kui on selge, et see ühendus on meie regioonile laiemalt vajalik. Riikidevaheliste elektriühenduste rajamiseks võib kuluda kümnekond aastat.

Kliimaministri suunisel uuritakse, kas Saaremaale saab riikidevaheliseks elektri transportimiseks rajada 330-kilovoldist ülekandeliini

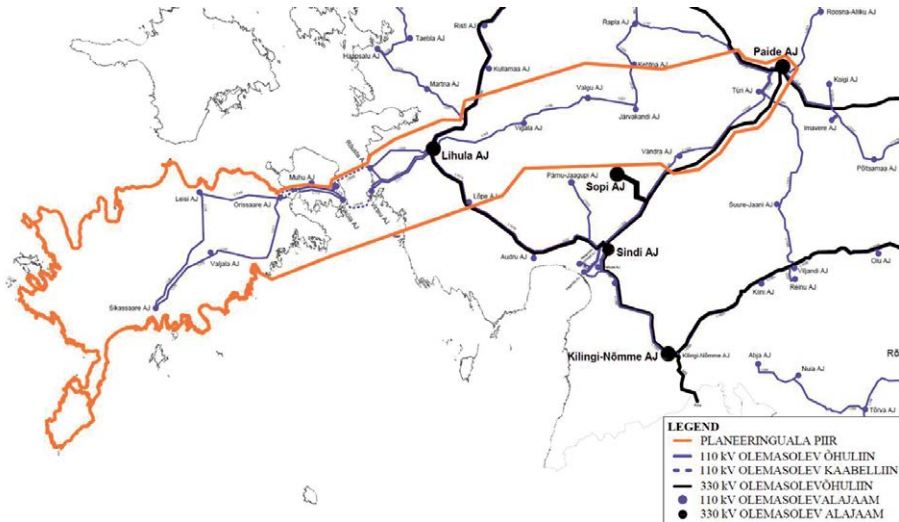
Saaremaa kaudu kulgeva uue elektriühenduse rajamise võimaluste väljaselgitamiseks on suunise andnud Eleringi omaniku esindaja ehk kliimaminister. Ühenduse rajamine Saaremaa kaudu võimaldaks kõige väiksema kuluga saada kahe riigi vahele kõige enam täiendavat võimsust.

Uus ühendus Lätiga eeldab võimsa 330-kilovoldise elektriliini rajamist Saaremaale. Kavandatava riigi eriplaneeringu eesmärk ongi uurida, kas üldse ja millistel tingimustel oleks võimalik rajada Paidest Saaremaale 330-kilovoldine elektrivõrk.

Esialgse hinnangu järgi tundub Saaremaa kaudu Läti kulgev ühendus tehniliselt ja majanduslikult eelistatud lahendus. Enne kui midagi otsustatakse, tuleb aga asjaolusid põhjalikult uurida. Kõigepealt tuleb valitsusel otsustada planeeringu algatamine. Seejärel toimub mitmeaastane riigi eriplaneeringu protsess, mille käigus hinnatakse projekti sotsiaalseid, majanduslikke, kultuurilisi ja looduskeskkonna mõjusid. Lõpliku otsuse ühenduse rajamise kohta saab langetada alles pärast seda, kui riigi eriplaneering on valmis ja kõigi uute liinide jaoks on leitud kõiki võimalikke mõjusid arvestav trass.

Uus ühendus tooks nii kohalikku kui riiklikku kasu

Loodav ühendus suurendab Eestis varustuskindlust. Samuti loob see võimalused suuremal hulgal taastuvenergia vastuvõtmiseks Lääne-Eesti võrku, aidates nii kaasa riigi kliimaeesmärkide saavutamisele.

Eleringi 330-kilovoldise elektriliini rajamiseks Saaremaale on huvi üles näidanud ka Saaremaa ettevõtjad ja Saaremaa vald, kes näevad ühenduses olulist elementi ettevõtluse, sealhulgas taastuvenergia arendamises.

Saaremaa vallavanem Mikk Tuisk on öelnud, et võimsam elektrivõrk suurendaks märkimisväärselt Saaremaa ettevõtete konkurentsivõimet ja muudaks sealse investeerimiskeskonna atraktiivsemaks. Vallavanema sõnul tähendab elektri varustuskindluse ja taastuvatest allikatest energiatootmise suurendamine Saaremaale uusi võimalusi. Praegune Sikassaare lõppev 110-kilovoldine liin on Tuisu hinnangul ajale jalgu jäänud, kuna ei võimalda võrku ühendada taastuvenergiatootjaid ega tuua saarele suurema energiavajadusega ettevõtteid.

Liinidele otsitakse sobivaimat kohta viiest maakonnast ja kümnest omavalitsusest

Planeeringuala hõlmab Saare, Lääne, Pärnu, Rapla ja Järva maakonda; Saaremaa, Muhu, Lääne-Nigula, Märjamaa, Rapla, Kehtna, Türi, Lääneranna ja Põhja-Pärnumaa valda ning Paide linna. See ei tähenda, et kavandatav elektriühendus hakkaks läbi kõikide nende omavalitsusüksuste kulgema. Planeeringuala on jätud suurem, et uuringute käigus oleks võimalik leida selle ala sees liinile sobivaim koht.

Elektriühendus kavandatakse maismaal valdavalt 330 kV õhuliinidena. Kohtades, kus õhuliini pole võimalik paigaldada, peaks tulema maakaabel. Merialal hakkab paiknema merekaabel. Võimsate liinide jaoks on vaja ka uusi alajaamasid. Võimalike uute elektriliinide trasside ja alajaamade täpsed asukohad ja selleks vajalik maa-ala selguvad riigi eriplaneeringu käigus.

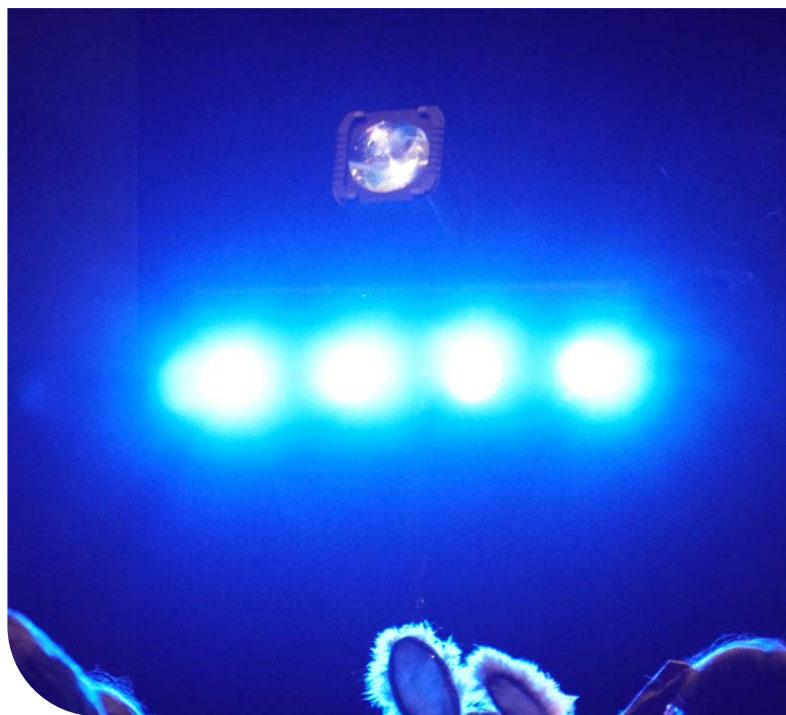
Planeerimise protsessis saavad osaleda kõik huvilised

Planeerimisprotsessist on võimalik kõigil huvilistel osa võtta. Planeeringu käigus kogutud info ja ettepanekud avalikustatakse ning selle üle toimuvad avalikud arutelud. Täpsemalt annab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium kaasarääkimise võimalustest teada pärast riigi eriplaneeringu algatamist.

Lääneranna valla noored kirjutavad usinasti rahastusprojekte ja korv

Halloweeni fototaust osutus menukaskas.

Peaesinejaks oli Audrust pärit muusik AG.

Lääneranna vallas on registreeritud üks noortekeskus, mis koosneb viiest eri piirkonnas toimetavast noortetoast: Lihula noortemaja, Lõpe noortekas, Kõmsi noortetuba, Varbla noortetuba ja Koonga noortetuba. Hoolimata vahemaast tehakse omavahel tihedat koostööd. Oktoobri lõpus toimus Varblas halloweenipidu, kuhu tuli üle valla kokku rohkem kui 80 noort. Võtsin ühendust noortekeskuste juhatajate Lilia Urbi, Anneli Lobjaka ja Kristin Kunziga, et uurida, kuidas läheb noortel ja kuidas vallaülene koostöö sujub.

Kuidas läheb Lääneranna noortel?

Anneli: Ma arvan, et päris hästi. Läänerannas on noorsootöö väga hästi korraldatud. Igas piirkonnas on noortetoad ja raamatukogud, kus noored saavad käia.

Lilia: Ma loodan, et nendel läheb hästi. Uue kooliaastaga on kohanetud ja igaüks on endale välja valinud huvitegevused, millega aega sisustada. Sügisel ei hakka ju ainult kool, algavad ka trennid ja uued huviringid. Tundub, et kõik hakkab paika loksuma.

Kirstin: Mul puudub võrdlusemoment, sest olen olnud ametis alates septembrist. Ütleksin siiski, et väga hästi.

Kui suur on noortekeskuste külastatavus?

Anneli: Mina tegelen noortega alates septembrikuust. On olnud päevi, kus kohal käib vaid 2-3, aga tavapäraselt ikkagi 10-12 noort vanuses 7-12. Oleme avatud kahel korral nädalas, teisipäeviti ja neljapäeviti.

Lilia: Kõmsi noortetoas on mõni päev rohkem, mõni päev natuke vähem. Võib öelda, et keskmiselt 10-15 noort päevas.

Kristin: Meil Lihula noortemajas on külastatavus päris kõrge. Vähemalt 20 noort päevas. On olnud ka päevi, kus noortekeskuses on üle 40 noore, kuid see on pigem erand.

Milline on noortekeskuse funktsioon?

Anneli: Vaba aja veetmine ja eakaaslastega suhtlemine väljaspool kooli. Noortega peab tegelema, neid peab suunama. Peamine on, et nad lihtsalt telefonis ei istuks. Vanemad jõuavad töölt hilja koju ja noortekeskus on hea koht, kus vaba aega sisustada. Meie meisterdame ja küpsetame. Üheskoos mängivad noored video- ja lauamänge. Noorte kasutada on ka suur saal, kus saab mängida jalgpalli, võrkpalli ja niisama joosta.

Varbla Noortetuba loodi 2007. aastal. See oli Varbla valla ajal. Sel ajal ei olnud koordineeritud noorsootööd. Selge, et vajadus oli juba varem olemas. Noored avaldasid soovi kusagil eraldi toas olla. Mängida õhtuti palli, piljardit jm. Ruumid renoveerisime projektirahade eest. Kõik tööd tegid noored ise 2017. aastal.

Lilia: Noortetoe eesmärk on aidata noortel leida tegevust väljaspool kooli. Lisaks mõnusale vaba aja veetmisele on võimalus õppida uusi oskuseid mitteformaalselt projektide ja ürituste korraldamise kaudu. Kõmsi Noortetuba avati ametlikult 2019. aastal. Enne seda toimetasime mitteametlikult külaseltsi vabaajaruumides. Kui Virtsu Kool kuulutas välja projektõppe, siis noored käisid välja idee, et ka siin võiks olla noortetuba. Meile oli tol ajal toeks Lihula Noortekeskuse juht Anneli Pikk-mets, kes tutvustas fonde, kust noored saavad omalgatuslikult raha taotleda. Esimeste projektirahade eest soetati PlayStation, televiisor ja järgmise projektiga ka fotokaamera. Nii saigi n-ö lumepall veerema lükatud. Jätkame tegutsemist põhimõttel noortega koos ja noortelt noortele.

Lisaks on külaseltsi kogukonnaruumis jõusaal, kus noored saavad koos täiskasvanud saatjaga trenni teha. Leidub päris palju noori vanuses 20 pluss, kes rõõmuga kasutavad seda võimalust (lisaks täiskasvanutele). Ja muud aktiivse tegevuse võimalused.

Korraldavad ise endale pidusid |

Lilli Lumera

Avalike suhete spetsialist ja Lääneranna Teataja toimetaja

Kas Lääneranna noor on aktiivne ja osavõtlik?

Kristin: Lihula noored on kahtlemata tegusad. Nad käivad üritustel ja tahavad kõigest osa saada. Ka nii-sama veedavad noortekas aega. Kui meil on meisterdamised või muud tegevused, siis on nad ikka terve päeva kohal. Tegime üheskoos suuri ettevalmistusi oktoobri lõpus toimunud *halloweenipeoks*.

Lilia: Läänerannas on tegusad noored. Kui septembri alguses Kõmsil küsisin noorte käest, mida nad teha tahaksid, siis töid nad näiteks disko, mis kevadel oli Virtsus toimunud. Nad soovivad, et noortele korraldataks rohkem diskosid. Aastaid-aastaid tagasi olid Kõmsi rahvamaja noortediskod väga populaarsed. Neid toimus päris tihti. Ma siis innustasin noori, et muidugi, paneme aga mõtted paberile.

Selle tulemusena tegid kaks Kõmsi 6. klassi tüdrukut peo korraldamise konkrikava valmis ja Kõmsi noor Kai, kes nüüd käib Lihula Gümnaasiumis, vormistas selle nõuetekohaselt Ideepuhuri konkursi jaoks. Projekt sai rahastuse ja nüüd, juba 8. detsembril toimub Kõmsil tore noortedisko, kuhu kõik noored on oodatud.

Juulis lõppes solidaarsusprojekt, mille raames Tartu Ülikooli tudengid õpetasid noori projekte kirjutama ja üritust planeerima. Kui ma motiveerin noori projekte kirjutama, siis ma püüan neile tekitada sellist head vau-efekti, et kui sa tõesti tahad, siis kõik õnnestub.

Üldiselt enamus projekte valmib vastava piirkonna MTÜ ja noortekeskuse koostööna. Kõmsil on enamasti projekti kehaks Kõmsi Külaselts. Näiteks on väga suur asi välipinksilaud, mis meil nüüd olemas on. Seda tänu kahe isa eestvedamisele. Meie piirkonnas on päris

Fotod: Kai Urb ja Eric Reisel

Lääneranna noored kiirustamas *halloweenipeole*.

palju toredaid peresid, kes on meie küla või piirkonnaga seotud nädalavahetustel ja koolivaheaegadel. Nad lõövad meie ettevõtmistel alati kampa.

Kas noortekeskused teevad omavahel koostööd? Kas vahemaa on väljakutseks?

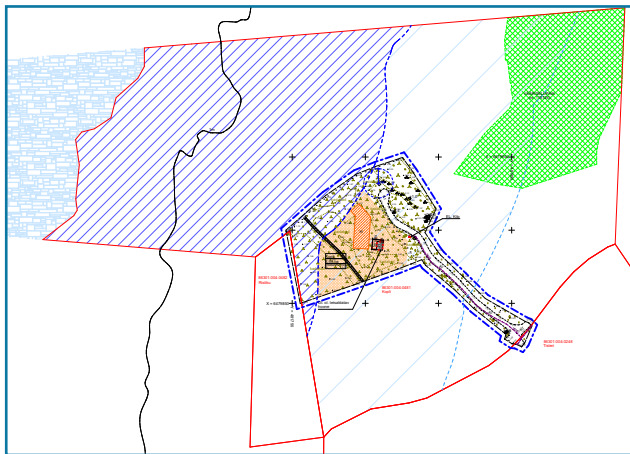
Lilia: Püüame noortele suunatud sündmusi korraldada nii, et need toimuksid koostööna Lääneranna valla eri piirkondades. *Halloween* toimus sel korral Varblas ja järgmine pidu toimub teises keskses. Kui me algselt *halloweeni* korraldades arvasime, et kui suurt bussi meil ikka vaja on, siis registreerunute lehte vaadates oli 52 bussi soovijat ühest piirkonnast. Väga-väga äge, lõpuks oli kohal üle kaheksakümne noore. Kõik olid vingetes kostüümides. Lihula noored Kirsja ja Tereesa tegid ägeda põgenemistoa. Kristin Kunzi korraldustöö on kiitust väärt. Noorematele noortele, kelle jaoks bussisõit tundus natuke liiga pikk, korraldati noortetubades eraldi *halloweenipeod*. Noortele meeldib külastada uusi kohti ja saada uusi tutvusi. Seega vahemaa meie vallas on väljakutse.

Anneli: On väga positiivne, et Lääneranna noortele korraldatakse ühiseid pidusid, nagu nüüd *halloweeni* puhul. See on hea võimalus üksteist ja naaberpiirkondi tundma õppida. Varbla noorte ülesanne oli meisterdada temaatilisi kaunistusi ja üles seada fototaust. Noored katsid ühiselt suupistelaua. Muusikat mängis DJ Andrus Pirso. Peaesinejaks oli noorte suur lemmik, Audrust pärit muusik, AG. Lihula noored tegid põgenemistoa, mis oli väga menukas. Ühtlasi on meil noorsootöötajatel igal kuul kokkusaamine erinevas piirkonnas, kus jagame oma muresid ja rõõme.

Detailplaneeringud

Margus Källe
Läaneranna valla planeeringute spetsialist

Mereäärse küla Kopli maaüksuse detailplaneeringu avalik väljapanek

Läaneranna Vallavalitsus teatab planeerimisest § 135 lg 7 alusel, et võttis 11.10.2023 korraldusega nr 537 vastu ja suunas avalikule väljapanekule Mereäärse küla Kopli maaüksuse (katastritunnus 86301:004:0481, pindala 7,01 ha, sihtotstarve 100% maatulundusmaa) detailplaneeringu. Detailplaneering on kehtiva Varbla valla üldplaneeringu kohane.

Detailplaneeringu eesmärk on hoonestusala ja ehitusõiguse määramine ning tehnovõrkudega varustatuse lahendamine elamu ja elamu abihoonete rajamiseks. Planeeritava ala suurus on 0,9 ha. Detailplaneeringuga ei nähta ette Kopli maaüksuse jagamist, kavandatud hoonestusala asub maaüksuse keskel. Planeeringualal asuvad suvila ja puurkaev, suvila likvideeritakse. Lubatud hoonete arv krundil 1 elamu ja 3 kõrvalhoonet, hoonete ehitisealune pind 600 m², kõrgus elamul 9 m ja kõrvalhoonetel 5 m. Piirid on lubatud rajada ainult ümber hoonestatava ala. Krundi veega varustamiseks kasutatakse olemasolevat puurkaevu. Reovesi on kavas koguda kogumismahutisse või kasutada omapuhastit reovee bioloogiliseks puhastamiseks. Juurdepääs planeeringualale on Mereäärse teelt.

Planeeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid, võimalikud on tavapärased ehitustegevusega kaasnevad ajutised riskid ja negatiivsed mõjud.

Avalik väljapanek toimub 06.-20.11.2023 tööajal Läaneranna vallamajas (Lihula Jaama tn 1) ja veebilehel www.laanerannavald.ee. Detailplaneeringu avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust. Arvamusi saab esitada kirjalikult Läaneranna Vallavalitsusele kuni 20.11.2023 aadressil Jaama tn 1 Lihula 90302 või e-postiga vallavalitsus@laaneranna.ee

Virtsu Tallinna mnt 31 maaüksuse detailplaneeringu eelnõu (eskiisi) avalik väljapanek

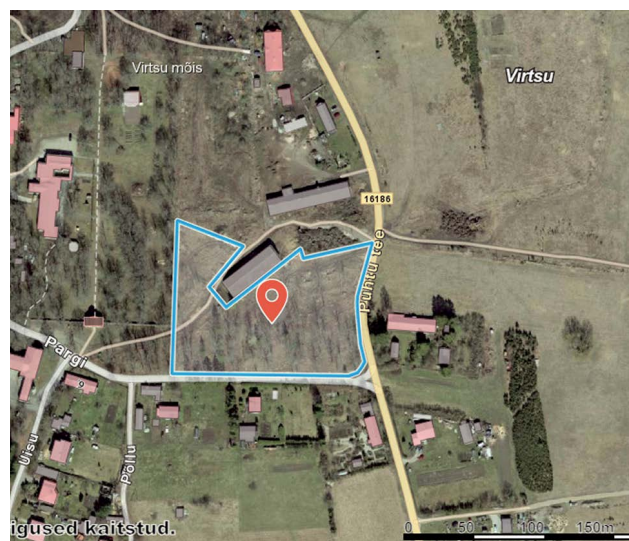
Läaneranna Vallavalitsus korraldab Läaneranna Vallavolikogu 24.03.2022 otsusega nr 38 algatatud Virtsu aleviku Tallinna mnt 31 maaüksuse detailplaneeringu eelnõu (eskiisi) avaliku väljapaneku.

Planeeritava ala suurus on 8,57 ha ja see hõlmab tootmismaa sihtotstarbega Tallinna mnt 31 katastriüksust, tunnus 43001:001:0884, millel asuvad endise Virtsu

kalatehase hooned ja rajatised. Maa-ala piirneb läänes Väinamere hoiualaga, Natura 2000 Väinamere linnu- ja loodusladega, idas Risti-Virtsu riigimaanteeaga.

Detailplaneeringu eesmärk on muuta tootmismaa sihtotstarbega Tallinna mnt 31 maaüksuse sihtotstarvet, jagada kinnistu 28 krundiks, määrata kruntidele ehitusõigus ja lahendada taristu.

Planeeringuga soovitakse maa jagada 7 tootmishoonete ja 1 sadama krundiks (tootmismaa); 4 kaubandus-, tootlustus- ning teenindushoone (sh 1 tankla ja teenindushoone maa) ja 1 majutushoone maa krundiks (ärimaa); 11 üksikelamumaa krundiks; 1 turismi-, matka- ja väljasõidukoha maa ning 1 kultuuri- ja spordiasutuse maa (üldkasutatav maa) krundiks; 1 tee ja tänavamaa ning 1 parkimisehitise maa krundiks (transpordimaa). Sadama krundiga piirneb mereäärne maa-ala on kavas kasutusele võtta avaliku kasutusega üldkasutatava puhketsoonina, määratakse kallasrajale juurdepääsude asukohad. Uute tootmis- ja ärihoonete suurim lubatud kõrgus on 10 m, olemasolevatel 11 m või olemasolev kõrgus. Elamukruntide lubatud suurus on vahemikus 1296-4018 m², ehitusalune pind 140-250 m², hoonete arv 2, põhihoone kõrgus kuni 8 m, 2 korrust, abihoone kõrgus kuni 6 m. Juurdepääs planeeringualale on Risti-Virtsu maanteelt (Tallinna maantee). Krundid ühendatakse Virtsu ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga.

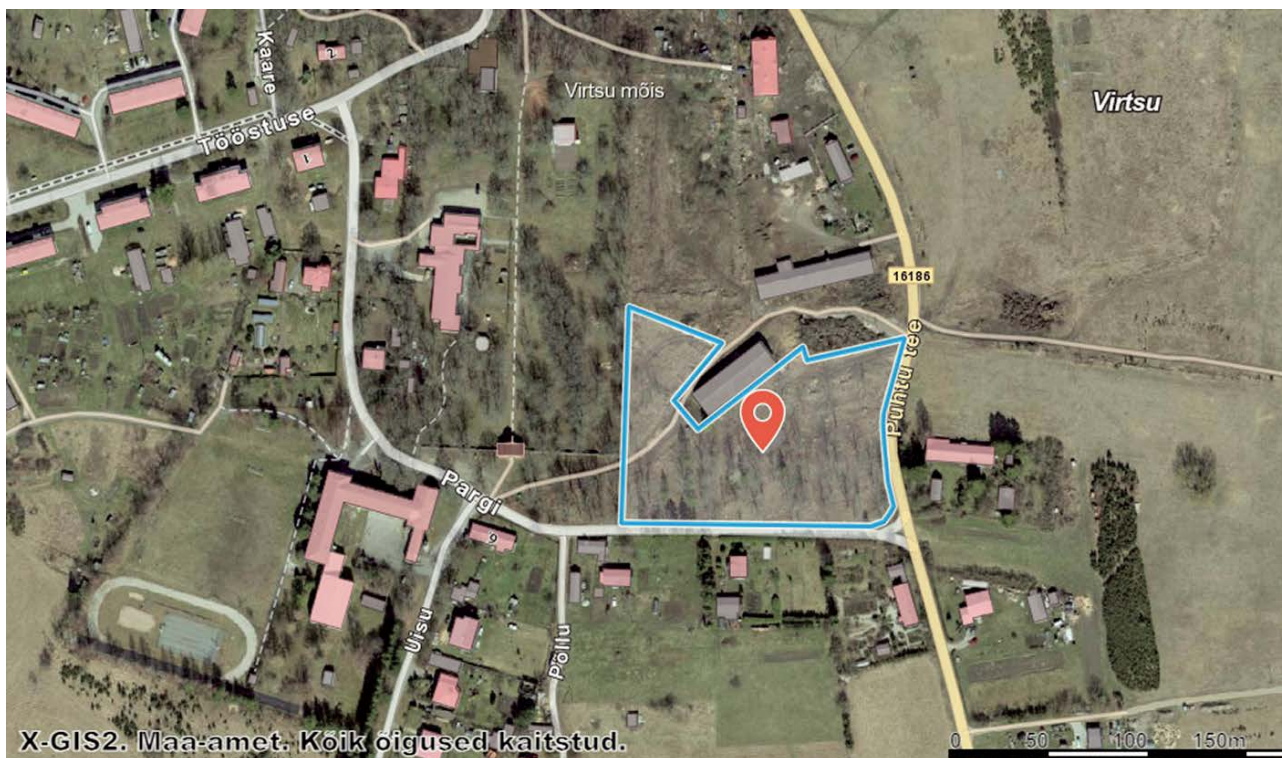

Detailplaneeringuga tehakse ettepanek muuta Virtsu aleviku Tallinna mnt 31 katastriüksuse osas Hanila valla üldplaneeringut, muutes seni 100% tootmismaa juhtsihtotstarbega maa tootmis-, äri-, elamu, transpordi- ja üldkasutatava maa sihtotstarbega maaks ning määrata kindlaks ranna ehituskeeluvööndi ulatus, vähendades sealhulgas ehituskeeluvööndit.

Detailplaneeringu eelnõu (eskiisi) avalik väljapanek toimub 15.11-15.12.2023. Eskiisiga on võimalik tutvuda Läaneranna Vallavalitsuses (Jaama tn 1, Lihula), Virtsu raamatukogus (Pargi tn 4, Virtsu alevik) ja veebilehel www.laanerannavald.ee.

Eelnõu avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu lahenduse kohta arvamust. Arvamust saab esitada kirjalikult Läaneranna Vallavalitsusele postiga aadressil Jaama tn 1 Lihula või e-postiga aadressil vallavalitsus@laaneranna.ee hiljemalt 15.12.2023.

Virtsu aleviku Virtsu park 4 maaüksuse detailplaneeringu avalik väljapanek

Lääneranna Vallavalitsus teatab planeerimisseaduse § 87 lg 6 alusel, et Lääneranna Vallavolikogu võttis 26.10.2023 otsusega nr 145 vastu ja suunas avalikule väljapanekule Virtsu aleviku Virtsu park 4 maaüksuse detailplaneeringu. Planeeritava ala suurus on 1,14 ha ja see hõlmab üldkasutatava maa sihtotstarbega hoonestamata Virtsu park 4 maaüksust, katastritunnus 19502:003:0003.

Detailplaneeringu eesmärk on Virtsu park 4 maaüksuse sihtotstarbe osaline muutmine elamumaaks, kolme elamukrundi moodustamine, kruntide ehitusõiguse määramine ja taristuga varustatuse lahendamine. Planeeringu järgi on krundi lubatud suurus vähemalt 3000 m², ehitusalune pind kuni 250 m², hoonete arv 3, põhihoone kõrgus 10 m, abihoone kõrgus 7 m, kuni 2 korrust. Juurdepääs planeeringualale on kavandatud avalikus kasutuses olevalt Pargi tänavalt ja Puhtu teelt. Krundid ühendatakse ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga. Planeeringuala loodeosale ulatub muinsuskaitse alune Virtsu mõisa park, pargi piirdemüür ja müüri kaitsevöönd. Mõisa pargi, pargi ja piirdemüüri kaitsevööndisse uusi ehitisi ei kavandata. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek kehtiva Hanila valla üldplaneeringu muutmiseks. Üldplaneeringu kohaselt on Virtsu park 4 maaüksuse juhtsihtotstarve üldkasutatav maa.

Avalik väljapanek toimub 20.11.–20.12.2023 veebilehel www.laanerannavald.ee ning tööajal Lääneranna valla-majas (Lihula Jaama tn 1) ja Virtsu raamatukogus (Pargi tn 4, Virtsu alevik).

Detailplaneeringu avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust. Avaliku väljapaneku tulemuste avaliku arutelu korraldamine ei ole nõutav, kui detailplaneeringu kohta ei esitatud avaliku väljapaneku kestel kirjalikke arvamusi või kui kõik kirjalikult esitatud arvamused on arvesse võetud. Arvamusi saab esitada kirjalikult Lääneranna

Vallavalitsusele kuni 20.12.2023 postiaadressil Jaama tn 1 Lihula 90302 või e-posti aadressil vallavalitsus@laaneranna.ee

Matsi küla Matsi ja Maria kinnistute detailplaneeringu kehtestamine

Lääneranna Vallavalitsus teatab, et Lääneranna Vallavolikogu kehtestas 26.10.2023 otsusega nr 146 Matsi küla Matsi ja Maria kinnistute (katastritunnused 86301:001:0405 ja 86301:001:0407) detailplaneeringu. Detailplaneeringu eesmärk on hoonestatud 1,9 ha planeeringuala jagamine neljaks krundiks, maa sihtotstarbe muutmine 40% äri- ja 60% maatulundusmaast 60% äri- ja 40% elamumaaks, olemasolevate hoonete laiendamine üle 33% esialgselt mahust ning täiendavate kodumajutuse ja abihoonete püstistamine.

Kavandatud tegevused ei muuda planeeringuala ega selle ümbruses välja kujunenud elukondlikku- ja puhkemajanduslikku kasutusviisi. Detailplaneering on üldplaneeringut muutev ja planeeringuga vähendatakse ranna ehituskeeluvööndit. Planeeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulisi mõjusid, võimalikud on tavapärase ehitustegevusega kaasnevad ajutised riskid ja negatiivsed mõjud. Detailplaneeringuga saab tutvuda Lääneranna valla veebilehel www.laanerannavald.ee

ÜLEVADE
LÄÄNERANNA
VALLAVALITSUSE
TEGEVUSEST

ÜLEVADE
LÄÄNERANNA
VALLAVOLIKOGU
TEGEVUSEST

Jaauarist muutuvad sotsiaaltransporditeenuse hinnad

Lääneranna Vallavalitsuse 10.03.2022 määruse nr 1 „Sotsiaalteenuste hinna kehtestamine“ alusel osutatakse soodushinnaga sotsiaaltransporditeenust puudega isikule, kelle puue takistab isikliku või ühis-sõiduki kasutamist.

Soodushinnaga teenuse kasutamiseks on vajalik Sot-siaalkindlustusameti määratud kehtiv keskmine, raske või sügav puue.

Alates 01.01.2024 muutub soodushinnaga teenuse kasu-tamise hind.

Mõned näited hinnasüsteemist:

Puude raskusastme olemasolul maksab soodushinnaga sõit Lääneranna vallast Pärnu keskuslinna tööpäeviti

8 eurot (sõidutsoonid 1 ja 2). Lääneranna valda tagasi tulemisega on sooduspileti maksumus 16 eurot. Tavapi-leti edasi-tagasi maksumus tööpäeviti on 40 eurot.

Puude raskusastme olemasolul maksab soodushinnaga sõit Tallinna tööpäeviti 16 eurot (sõidutsoonid 2 ja 3, läbitakse kaks lisanduvat maakonda). Edasi-tagasi sõidu sooduspileti maksumus on 32 eurot. Tavapileti edasi-tagasi maksumus on 60 eurot.

Lisainfo:

Lääneranna vallas vastab sotsiaaltransporditeenust puudutavatele küsimustele **sotsiaaltöö spetsialist Marelle Minn** telefonil 5387 6988 ja e-posti aadressil marelle.minn@laanerannavald.ee.

Üks sõidusuund	Sõidutsoon 1: Pärnu keskuslinn	Sõidutsoon 2: Pärnu maakond, v.a Pärnu keskuslinn	Sõidutsoon 3: muu maakond, v.a Pärnu maakond
Soodushind tööpäeval	4 eurot	4 eurot	6 eurot
Soodushind puhkepäeval	5 eurot	5 eurot	8 eurot
Tavahind tööpäeval	10 eurot	10 eurot	10 eurot
Tavahind puhkepäeval	15 eurot	15 eurot	15 eurot
Hind ühele saatjale	0 eurot	0 eurot	0 eurot

LÄÄNERANNA VALD
Pärnumaal Lääne-Eesti aladel

Muudatused mittetulundusühingute, sihtasutuste ja seltsingute toetamise korras

Lääneranna Vallavolikogu kinnitas 26.10.2023 muu-datused määruses „Lääneranna valla eelarvest mit-tetulundusühingutele, sihtasutustele ja seltsingutele mittetulundusliku tegevuse toetamise kord“.

Sellega seoses teavitame, et käesoleva aasta taotluste esitamise tähtaeg on 01.12.2023 kell 23.59 (mitte 01.11.2023). Muudetud määrusega on võimalik valla veebilehel tutvuda pärast selle avaldamist Riigi Tea-tajas.

Lisainfot jagab Lääneranna valla arendusspetsia-list Raina Jeeberg, tel +372 5560 9918, e-post raina.jeeberg@laanerannavald.ee

PRIA alustas suvel taotletud erakorralise toetuse väljamaksmisega põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele

Tiia Tamm-Suik

Teabeosakond, pressiesindaja
Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet

Juunis ja juulis võeti PRIAs vastu taotlusi toidujulge-oleku tagamiseks ja põllumajanduse konkurentsi säi-litamiseks loodud erakorralise toetuse saamiseks. Toi-duainetööstusele mõeldud toetus on klientidele välja makstud ning 25. oktoobril alustati toetuse väljamaks-mist põllumajandustoodete esmatootmisega tegeleva-tele ettevõtjatele.

PRIA otsetoetuste osakonna juhataja Tanel Trell ütleb, et toidujulgeolekut toetavad täiendavad meetmed on väga olulised ning PRIA eesmärk on olnud ja on ka tulevi-kus kõik toetused võimalikult sujuvalt taotlejateni toi-metada. „Kui toiduainetööstustele on toetus juba välja makstud, siis tänasest alustasime ka põllumajandustoo-dete esmatootjatele väljamaksete tegemisega. Toetusra-had jõuavad toetuse saajateni paari nädala jooksul,“ lisab Trell.

Toiduainetööstuses tegelevatele töötlemisettevõtetele mõeldud erakorralise toetuse taotlusi võeti vastu 14.–21. juunil ja käesolevaks hetkeks on PRIA kõik määratud toetused toetusesaajatele välja maksnud. Toetust mää-rati ettevõtjatele kokku üle 4,3 miljoni euro.

Tulenevalt käibemaksu tõusust muutub Lihula jäätmejaama ja jäätmekäitlusteenuste hinnakiri | Ragn-Sells AS

Ragn-Sells AS ja Lääneranna Vallavalitsuse vahel on sõlmitud 19.04.2022 korraldatud jäätmeveo ja jäätmejaama opereerimise teenuste kontsessiooni andmise leping. Teenustasu saab muuta alates uue maksu-määra või tasu kehtima hakkamisest ja ainult muutunud maksumäära või tasu ulatuses. Tulenevalt riikliku käibemaksu tõusust 2024. aasta 1. jaanuarist 20-lt 22-le protsendile, muutuvad Lihula jäätmejaama ja jäätmekäitlusteenuste hinnakirjad.

Uued teenustasud hakkavad kehtima alates 1. jaanuarist 2024.

- » Lihula jäätmejaama hinnakiri alates 1. jaanuarist 2024
- » Jäätmekäitlusteenuse hinnakiri Lääneranna vallas alates 1. jaanuarist 2024

Miks tuleb jäätmeid sorteerida ehk liigiti koguda?

Tulenevalt jäätmeseadusest on Eestis jäätmete liigiti kogumine kohustuslik. Tänu jäätmete sorteerimisele antakse liigiti kogutud jäätmetele uue tootena uus elu. Mida efektiivsemalt jäätmeid sorteeritakse, seda enam säästetakse looduskeskkonda ja puhast loodusressurssi. Jäätmete ühte konteinerisse panemine teeb paraku jäätmetele karuteene, kuna neid on siis väga raske ringlusesse suunata või taaskasutada.

Kodumajapidamises tuleb kindlasti sorteerida eraldi igapäevased tekkivad jäätmed nagu vanapaber, pakendid, biolagunevad jäätmed, ohtlikud jäätmed ning segaolmejäätmed ehk jäätmed, mis ei sobitu ühegi teise jäätmeliigi konteinerisse (nt mähkmed, hambahari, vatitupsud jms). Kõiki jäätmeliike töödeldakse eraldi eritehnoloogiatega, mille kasutamise eelduseks on puhas tooraine. Nii nagu hapuks läinud piimast ei saa teha head hommikuputru, ei saa ka määratud ega vettinud paberist ja pakendist enam uut kvaliteetset toodangut valmistada. Seega, kui jäätmed panna ühte konteinerisse, rikub üks jäätmeliik tahes-tahtmata teise jäätmeliigi kvaliteeti – näiteks biolagunevad jäätmed hakkavad kiiresti roiskuma, mille tagajärjel määrduvad pakendid ja paber. Seetõttu ongi tähtis jäätmeid sorteerida puhtalt juba tekkekohas.

Lihula jäätmejaam on avatud

K–R kell 13–18

L–P kell 11–16

Esmaspäeval,
teisipäeval ja
riiklikel pühadel on
jäätmejaam suletud

Jäätmejaama
hinnakiri

Jäätmekäitlus

BIOJÄÄTMED

toidujäätmed:

puu- ja juurviljad ning nende koored, munakoored, väiksemad kondid, kohvi- ja teepaks koos filtriga, pagaritooted, liha- ja kalatooted, riknenud toit

aiajäätmed:

lilled, puulehed, muruhake, muld

muud biolagunevad jäätmed:
vettinud ja määratud paber, paberist munakarbid ja -restid, majapidamispaber

EI SOBI:

kassiliiv, tuhk, ühekordsed toidunõud, kivid ja ehitusvill, klaas, plast, rõivad, mähkmed, vatt, muud mitte biolagunevad jäätmed

PABER JA KARTONG

vanapaber:

ajalehed, ajakirjad, kataloogid, reklaamlehed, vihikud, raamatud (eralda kõvad kaaned), kontoripaber, jõupaber, pappkastid ja -karbid, paberkotid, muu paber ja papp

muud paberpakendid:

märgistega PAP või 20–22 nagu jahukotid, ravimikarbid, hommikuhelveste karbid, kommikarbid, jogurtitopse ümbritsev paber

EI SOBI:

määratud/vettinud paber ja papp (sh majapidamispaber, salvrätid), kleebised, teip, kilestatud paber, tapeet, munakarbid ja -restid, papptaldrikud ja kohvitopsid, küpsetuspaber, foolium, komposiitpakendid (märgisega C/PAP nagu tetrapakid, maiustuste paberid)

KLAASPAKEND

klaaspakendid:

pandimärgistusega klaastaara nagu šampuse-, veini-, viinapudelid), klaaspurgid nagu supi- ja salatipurgid, muud klaaspakendid nagu klaasist toiduõlipudelid, lõhna-õlipudelid

NB!

Klaaspakendi konteineri puudumisel vii klaaspakend avalikku pakendikonteinerisse!

EI SOBI:

keraamika (sh joogiklaasid, lillevaasid, taldrikud, kruusid), aknaklaasid, peeglid, lambikuplid, muud klaasist asjad

SEGAPAKEND

plastpakendid:

majoneesi-, ketšupi-, salatikastme- ja toiduõlipudelid, jogurtitopsid (sh kaas ja foolium), plastmunakarbid, salatikarbid, juustupakid, hakkliha- ja kanapakid (sh kile), kilekotid, piimapakid, saia-leivakotid, külmutatud köögiviljade ja supisegude pakid, viineri- ja pihvipakid, lemmikloomatoidupakid, duššigeeli-, šampooni ja muud kosmeetikapudelid ja karbid, kodukeemia pudelid ja karbid (v. a ohtlikud jäätmed), vahtplastist toodete alused, plastkorgid

metallpakendid:

konservikarbid, metallkorgid

komposiitpakendid:

jäätiise- ja maiustuste paberid, krõpsupakid, tetrapakid (sh mahla- ja kohvikoorepakid)

EI SOBI:

väga määratud või pooltõis pakendid (lõpuni tarbimata), plastist mänguasjad, kelgud ja pesukausid, paberpakendid ja muu paber, biojäätmed, klaaspakendid ja muud klaasist asjad (sh peeglid, aknaklaasid, segaolmejäätmed)

KAS PAKENDEID PEAB PESEMA?

Enamus pakendeid on peale kauba tarbimist juba mõistlikult puhtad (sh piima- ja toiduõlipakendid) ning neid ei pea üle loputama. Loputamist vajavad pakendid, millesse jääb paksem toidujääk nagu ketšup, keefir, jogurt, koorene salat.

Kooliõde: laste rühihäirete vältimiseks saab kõige enam teha lapsevanem | SA Tallinna Koolitervishoid

Kooliõdede sõnul tagab õige rüht hea tervise. „Rühihäirete süvenemine võib kaasa tuua probleeme kiirest väsimisest, pea-, kaela ja seljavalust ning funktsionaalsetest häiretest tõsisemate terviseprobleemideni,“ räägib õige rühi olulisusest Audentese erakooli kauaaegne kooliõde Zinaida Kendra.

Zinaida Kendra
Foto: erakogu

Rüht on otseses seoses kehalise arenguga ning sõltub oluliselt sellest, milline on üldine kehaline aktiivsus. „Kõige paremini aitab rühihäireid ennetada kehahoiaku jälgimine, eriti istudes. Lihaste ja tugiaparaadi tugevdamiseks on oluline regulaarne kehaline aktiivsus, koos tasakaalustatud jõu-, paindumus- ja vastupidavusharjutuste ning mitmekülgse tootumise. Kahjuks veedavad praegu lapsed istudes palju rohkem aega kui eelmised põlvkonnad,“ võtab kooliõde rühihäirete tekke probleemi kokku. „Mudilased liiguvad päris palju – mängivad ja jooksevad ringi. Koolilapsed aga istuvad aina rohkem ning see jätab ka tervisele jälje.“

Mis võib olla halva rühi põhjuseks?

Halva rühi põhjuseid võib kooliõde sõnul olla mitmeid. „Kõige sagedamini on põhjuseks vähene liikumine, aga ka nõrk seljalihaste toonus, ülekaal, sundasend, ebaergonoomiline mööbel, vales asendis nutiseadme hoidmine, vale või liigraske koolikott ja selle valesti kandmine,“ loetleb Kendra erinevaid rühihäirete põhjuseid.

Samuti võib mõjutada rühti vaimne ja emotsionaalne seisund. „Emotsionaalsed probleemid või madal enesehinnang mõjutavad last nõnda, et ta soovib olla märkamatu, pea õlgade vahel, selg küüruks,“ toob kooliõde näite sellest, kuidas ka vaimsed probleemid võivad rühihäirete põhjuseks olla.

„Juba algkoolilastel märkavad kooliõded tervisekontrollis nn nutikaela, mis on tingitud liigsest nutiseadme kasutamisest. Eriti on see probleemiks siis, kui nutiseadmeid kasutatakse vales asendis,“ toob kooliõde näite tänapäevastest probleemidest.

Aluseks pikaajalistele terviseprobleemidele

Rühiprobleemid võivad väljenduda erineval moel. „Mõnel lapsel on kühm, mõnel kõver selg, rühi ebasümmeetrilisus, eri kõrgusel ölad, abaluud või puusad,“ toob kooliõde näiteid. „Kui nende probleemidega piisavalt varakult ei tegeleta, siis on need aluseks kogu elu kestvatele terviseprobleemidele, mis enamasti saavadki alguse lapseas.“

„Vale kehahoiak avaldab negatiivset mõju ka paljudele siseorganitele – kopsude tööd mõjutab see kõige rohkem. Selgrooga seotud häired võivad tekitada näiteks pea-, alaselja- ja rindkere valu,“ rõhutab kooliõde rühiprobleemi tõsidust.

Regulaarsetel läbivaatustel õpetab kooliõde, kuidas tuleks õiget rühti hoida ning probleemi ilmnemisel näitab lihtsamaid harjutusi ja selgitab, miks neid tuleb pidevalt teha. Kooliõded annavad ka lapsevanematele nõu, kuidas lapse kehahoiakut jälgida ning rühihäireid ennetada. „Sageli on just kooliõde esimene, kes lapsel rühihäiret märkab, sest tugi- ja liikumisaparaadi häired arenevad pika aja jooksul ning vanemad ei pruugi neid ise märgatagi,“ selgitab Kendra.

Mida saab lapsevanem teha?

Tallinna Koolitervishoiu SA kooliõded panevad lastevanematele südamele, et nad tunneksid huvi õpilastele tehtud tervisekontrollide tulemuste vastu. „Tervisekontrolli tehakse kõigile õpilastele I, III, VII, ja X klassis. Tulemusi saab lapsevanem vaadata digiloos ning lugeda juurde kooliõde soovitusi, nõuandeid ja suunamisi,“ räägib Kendra.

„Kõige olulisem on olla ise oma lastele eeskujuks,“ rõhutab kooliõde. „Liikuge ise aktiivselt koos lastega, veetke nädalavahetustel aega looduses ja olge laste juuresolekul vähem nutiseadmetes. Lisaks soovitan julgustada lapsi ise tegevusi algatama. Nende tegevuste innustamine ja kiitmine aitavad lapsel tunda end iseseisva ja toimekana ning lapsest kasvab terve, rõõmsameelne ja õnnelik inimene.“

Õnnitleme sündinuid ja nende vanemaid!

Merite Kähr 23. IX 2023
Marita Kähr 23. IX 2023
Jenni Luigas 15. X 2023

Mälestame meie seast lahkunuid (10.05-05.10.2023)

Külli Laht	31. I 1965 – 15. X 2023
Milvi Samuel	17. II 1942 – 16. X 2023
Miralda Kungla	10. II 1939 – 16. X 2023
Olev Viimsi	23. VI 1938 – 24. X 2023
Jüri Rehepapp	18. VI 1941 – 30. X 2023
Vitali Plastunov	07. IX 1940 – 30. X 2023
Asta Nömm	02. IX 1934 – 01. XI 2023
Meta Heinla	21. XI 1919 – 01. XI 2023
Kati Veskis	22. X 1947 – 03. XI 2023
Niina Auväart	20. VI 1951 – 03. XI 2023
Tamara Rehepapp	29. IV 1939 – 03. XI 2023
Heino Paulmann	12. IV 1930 – 04. XI 2023

Avaldame lähedastele kaastunnet!

Valeri Nikitin käis Lihula Spordikoolis treeninguid andmas

Janar Sõber, maadlustreener

Ajavahemikul 30.10-03.11.2023 oli Lääneranna Spordikooli maadlejatel juba teist korda suurepärane võimalus treenida olümpiamängude 4. koha omaniku Valeri Nikitini käe all. Rootsis elav Valeri Nikitin on Eesti endine maadleja. Projekti raames käib ta üle Eesti erinevates maadluskeskustes noorsportlasi treenimas. Kohalik treener võtab sel ajal pealtvaataja rolli. Treeningutel tehtav on koos planeeritud ja lähtub grupi vajadustest. Pärast treeningut analüüsitakse tehtut, õpilaste oskusi ja puudujääke.

Lisaks treeneri töö analüüsile kohtuti ka lapsevanematega. Nikitini kogemus endise tippSPORTlase, tänase mentori ja treenerina on sedavõrd lai, et nõu said nii lastealaste kui ka meie tänaste tippSPORTlaste vanemad.

Meie treeningute teemad olid nupuvõtte ja käsivarre heide, parteri ja parterist tõstete kaitse. Tüdrukutel erinevad tegevused parteris – jalarist, erinevad üleveo tehnikad. Kätest maadluse tehnikad ja surve tegemise ja vastusurve ärakasutamine. Lasteaialastel mängud, tasakaaluharjutused.

Treener Valeri Nikitin oma õpilastega.

Foto: Janar Sõber

Lääneranna sumokad teenisid välja kümme medalikohta

Janar Sõber

Märjamaa valla spordikeskuses toimusid 5. novembril laste U8 ja U10 vanuseklassi sumo meistrivõistlused. Kohale oli tulnud sadakond sumohuvilist noort kaheteistkümnest spordiklubist. Lääneranna Spordikooli ja Lääneranna valda esindas 20 sportlast, kelle ühine pingutus andis meile klubide arvestuses suurepärase II koha. Kokku saavutasime neli I kohta, kaks II kohta ja neli III kohta.

Lääneranna Spordikooli sportlaste tulemused ja osalejad:

Johanna Tšekenjuk	I ja I koht
Adele Kukk	I ja III koht
Georg Kanter	I ja III koht
Kert Kukk	II koht
Emily Alpius	II ja III koht
Mai-Kättriin Mölder	III koht
Ronja Pikk mets, Marta Kolõtšev, Lukas Willem Koppel, Iiris Pikk mets, Mehis Pikk mets, Andreas Rebane, Kaarel Maiko Tšekenjuk, Paul Pelapson, Jakob Koppel, Herol Kivila, Johannes Raud, Martti Reks, Henrik Kukispuu, Sebastian Kukispuu.	

Lääneranna valla Spordikooli sumomaadlejad ja treener Janar Sõber.

Foto: erakogu

Vene hing Eesti kuues Rakvere moodi

Evelin Rikma
Rakvere Teatri turundusspetsialist

Rakvere Teatri „Onu Vanja“ on Eili Neuhausi Tšehhovi-lavastus, kus saavad kokku vene hing, armastus ja igatsus.

Anton Tšehhovi „Onu Vanja“ tegevus toimub metsade keskel maamõisas, mida võtab vaevaks külastada haritud professor oma glamuurse noore naisega. Nende tulek pöörab pea peale mitte ainult mõisaelanike senise elukorralduse, vaid ka nende hinged.

Lavastaja sõnul on „Onu Vanja“ ühe perekonna lugu, mis esmapilgul tundub lihtsana, kuid Tšehhovi puhul oleks selline hinnang kuritegu. „Ta on lihtsalt nii suur meister, kes oskas tindi, paberi ja sõnadega lahti muukida või vähemalt viidata inimesele, kes oma igatsustes muutub järsku elavaks. See näitemäng on üks sügavamaid ja inimlikumaid draamatekste, mida ma seni olen pidanud lavastama. See lugu räägib ka armastusest, üldinimlikest suhteprobleemidest, aga minu jaoks eelkõige inimesest, kes on tahtnud elada oma elu võimalikult hästi ning ühel hetkel küsib ta iseendalt, mida ma elult tahan? See võiks panna ka publikut pärast etendust küsima, mida nemad elult tahavad.“

Osades: Ülle Lichtfeldt, Jaune Kimmel, Helgi Annast, Eili Neuhaus, Hannes Kaljujärvi (Vanemuine), Peeter Raudsepp, Velvo Väli, Tarmo Tagamets (küllalisena).

Foto: Alan Proosa

Lääneranna valla kultuurikava

November

08.11–08.12 Haapsalu Fotoklubi aastanäitus 2023 eriosa fotonäitus „Rabarikkused“ Kõmsi Rahvamajas

29.11 kell 20.00 film „Kombitsatüdruk“ Lihula Kultuurimajas

30.11 kell 18.00 Karuse Mälu-mänguklubi 47. hooaja III voor Kõmsi Rahvamajas

30.11 kell 18.00 laste multika-õhtu Virtsu Rahva Majas. Üritus on tasuta

30.11 kell 20.00 filmiõhtu „Päikeseaeg“ Virtsu Rahva Majas. Pilet 4/5 €

Detsember

02.12 kell 12.00 **Varbla eakate koosviibimine** Varbla Rahva-maja väikeses saalis. Külla tuleb jõuluvana! Võta kaasa 10 € väärtuses kingipakk. Lisainfo 5907 5712

02.12 Virtsu 1. rannahooaja lõpetamine. Talisupluse kiir-

kursus, avatud saunade päev, lõpupidu Anni pubis

03.12 kell 14.00 **1. advendi jumalateenistus ja adventiküünla süütamine** EELK Karuse Püha Margareeta kirikus

03.12 kell 14.30 **1. advendi tähistamine** Varbla keskuse suure kuuse juures. Adventi-aega õnnistab õpetaja Lembit Tammsalu, jõulumeeleolu loob naisansambel Midrilind. Väikeses saalis toimub kontsert. Pakume sooja teed ja piparkooke. Adventitule kojuviimiseks võta kaasa küünal

03.12 kell 13.00 **Virtsu kogukonna kohtumine** Virtsu Rahva Majas

03.12 kell 15.00 **1. advendi piknik** Virtsu Rahva Maja hoovis

05.12 kell 17.30 **laste kokandus- ja meisterdusklubi** Virtsu Rahva Majas. Pilet 5 €

06.12 kell 12.00 **Lääneranna valla eakate jõulupidu** Kõmsi Rahvamajas. Esinevad Kõmsi

kooli laululapsed, tantsumuusikat pakub ansambel Vanad Sõbrad. Katame jõulumaitsetega kohvilaua. Oma osavõttust ja transpordi vajadusest palume teatada 1. detsembriks tel 525 3236 või komsirm@laaneranna.ee. Üritus on tasuta

08.12 kell 19.00 **Hanna-Liina Vösa & Haapsalu Kammerorkester „Imelised jõulud“** Lihula Kultuurimajas

09.12 kell 10.00 **jõululaat** Varbla Rahvamajas. Ootame kauplejaid! Info ja registreerimine anneli.lobjakas@laaneranna.ee või tel 5907 5712

09.12 kell 20.00 **ansambel Tihierts** Anni pubis

10.12 kell 10.00 **jõululaat** Kõmsi Rahvamajas. Avatud päkapiku ja piparkoogihõnguline kohvik. Pakkumisel palju jõulukinke, käsitööd ja muud kaupa. Jõulukinkide õnneloos! Info ja registreerimine tel 5253236 või komsirm@laaneranna.ee

10.12 kell 15.00 **2. advent** Vatla mõisas. Esinevad Lihula

Muusikakooli õpilased Anu Kurmi juhendamisel. Toimub Vatla savitoia keraamika näitus. Avatud on kohvik. Üritus on tasuta

10.12 kell 13.00 **2. adventi kontsert** Virtsu Rahva Majas. Esinevad Lihula naiskoor Leelo, Lihula hobikoar Ei Või Olla ja Kullamaa Keskkooli noored lauljad. Üritus on tasuta

12.12 kell 19.00 Rakvere teatri etendus „Onu Vanja” Lihula Kultuurimajas. Anton Tšehhovi samanimelise näidendi on lavastanud Eili Neuhaus. Pilet 21/18 €

13.12 kell 16.00 **Varbla mudilaste jõulupidu** Varbla Rahvamajas. Esinevad lasteaia mudilased ja Tallinna Lasteteater Lepatriinu esituses saab näha kogupere jõuluetendust „Kass, kes kõndis omapead”. Pärast etendust tuleb külla jõuluvana!

14.12 kell 11.00 **laste jõuluetendus „Kauge külaline”** Kõmsi Rahvamajas. Peale etendust tuleb jõuluvana kõikidele kodustele lastele

14.12 kell 12.00 **Lihula eakate jõulupidu** Lihula Kultuurimajas. Esineb Männiste perebänd. Jõululõuna. Registreerimine T-R 10.00–16.00 tel 477 8191 kuni 11. detsembrini. Tasuta

14.12 kell 19.00 **jõulukontsert** Lõpe klubis. Esinevad Lihula hobikoar Ei Või Olla, naiskoor Leelo, Kullamaa laululapsed ja kooli suuremad rahvatantsijad

15.12 kell 11.00 **jõuluturg** Kirbla Rahvamajas. Jõuluturule ootame müüma ja kauplemas kõigega, mis jõuluvana kingikotti ja jõululaadale hästi passiks. Broneerimine tel 5667 7048, 520 8281. Kohamaksu ei ole. Müüjatel palume kaasa võtta kaks toodet külaseltsi õnneloosi

16.12 kell 20.00 **jõuluhõngu-line tantsuõhtu** Kirbla Rahvamajas. Tantsuks ansambel RMP Vigalast. Kohv ja tee külaseltsilt, muu suupärane võta ise kaasa! Laudade broneerimine tel 5667 7048, 520 8281. Pilet eelmüügist 12 €, kohapeal 15 €

16.12 kell 14.00 **Lääneranna VALLALISTE jõluturg** Virtsu Rahva Majas. Üritus on tasuta

16.12 kell 18.00 **Lääneranna VALLALISTE pidu** Virtsu Rahva Majas. Pilet 10/15/20 €

17.12 kell 14.00 **3. adventi jumalateenistus** EELK Karuse Püha Margareeta kirikus

17.12 kell 16.00 **suur jõulukontsert** Lihula Kultuurimajas. 3. adventi kontserdil esinevad tütarlastekoor Reede, Lihula lasteaia Lepatriinu rühm, suuremad ja väiksemad laulusolistid. Juhendab Irén Sieberk. Üritus on tasuta

19.12 kell 19.00 **Henrik Normanni Eesti tuur „Kleit, mina ja Milling”** Virtsu Rahva Majas. Pilet 19/21 €

21.12 kell 18.00 **laste multika-õhtu** Virtsu Rahva Majas

21.12 kell 20.00 **filmiõhtu** Virtsu Rahva Majas

21.12 kell 20.00 **Karuse Mälu-mänguklubi 47. hooaja IV voor** Kõmsi Rahvamajas

22.12 kell 20.00 **jõulupidu** Varbla Rahvamajas. Esinevad Eesti Gun, Liisa ja Ronan. VJ Aare Raidsoo. Laua katab igaüks ise. Info ja kohtade broneerimine tel 5907 5712. Pilet eelmüügist 15 €, kohapeal 20 €

24.12 kell 16.00 **püha jõulu-õhtu jumalateenistus** EELK

Kirbla Püha Nikolause kirikus

24.12 kell 17.00 **jõuluõhtu jumalateenistus** EELK Karuse Püha Margareeta kirikus

25.12 kell 12.00 **esimese jõulupüha jumalateenistus** EELK Karuse Püha Margareeta kirikus

25.12 kell 19.00 **Jõulumööl @ Mutionu** Mutionu baaris. Parimat tantsumuusikat valib DJ Erik T

29.12 kell 20.00 **aastalõupidu** Lõpe klubis. Lisainfo Kirs-
tel 5908 8564

29.12 kell 20.00 **aastalõupidu** Kõmsi Rahvamajas. Esineb särav ansambel Härä Kuu, videodisko Allan Perametsalt. Piletid eelmüügist 18/20 €, kohapeal 25 €. Lisainfo 525 3236 või komsirm@laaneranna.ee

29.12 kell 20.00 **aastalõupidu** Vatla Rahvamajas. Õhtut juhib ja muusikat teeb Rivo Rehe. Info Vatla Külaselts või Vatla raamatukogu Facebooki-lehelt. Pilet eelmüügist 10 €, kohapeal 15 €

31.12 kell 16.00 **vana-aastaõhtu palvus ja kontsert „Rändaja kitarriga”** EELK Karuse Püha Margareeta kirikus. Laulude ja kitarrimuusikaga esineb Ille Palusalu Haapsalust

31.12 kell 16.00 **Lääneranna Koori esimene kontsert** Hanila kirikus.

Jaanuar

07.1 kell 14.00 kolmekuningapäeva ja Kristuse ristimise püha jumalateenistus EELK Karuse Püha Margareeta kirikus.

Kultuuri- ja rahvamajade kontaktid

» Kõmsi Rahvamaja | 525 3236
komsirm@laaneranna.ee

» Lihula Kultuurimaja | 477 8191
kultuurimaja@lihula.ee

» Lõpe Klubi | 5660 0540
lopekklubi@laaneranna.ee

» Varbla Rahvamaja | 528 2621
anneli.lobjakas@laaneranna.ee

» Virtsu Rahvamaja | 506 3367
kristiina.magi@laaneranna.ee

LÄÄNERANNA VALD
Põhimaal, Saaremaa, Lääne-Eesti alade

Lääneranna Vallavalitsus otsib HAMBARAVITEENUSE PAKKUJAT

Üürile anda äripind

- Tallinna mnt 35, Lihula Tervisekeskus
- Ruumide pindala 51,1 m²
- Ruumid vabanevad 31.12.2023
- Hambaravikabinet on sisustatud ning seadmed ja inventari saab seniselt teenusepakujalt välja osta.

Küsi lisainformatsiooni ja tule vaata ruumid ning seadmed üle!
Aare Lauren, Lääneranna valla varahaldur
+372 5699 0048, aare.lauren@laanerannavald.ee

Puurkaevud

Maaküte

Veesüsteemid

Biopuhastid

Septikud

mahutid

KONTAKT

www.PUURVESI.ee

INFO@puurvesi.ee

+372 5566 2032

+372 5569 4310

LÄÄNERANNA EAKATE JÕULUPIDU

06.12 KELL 12.00 KÕMSI RAHVAMAJAS

* JÕULURÖÖMUDES EESKAVA KOOS ÜLLATUSEGA

* KOHVILAUA JÕULUMAITSED

* TANTSULUSTI ANSAMBLIGA „VANAD SÕBRAD“

PALUME TRANSPORDI VAJADUSEST TEADA ANDA
KUNI 30.11 tel. 5253236 LEA

Lisainfo ja kohtade broneerimine: 5253236, komsirm@laaneranna.ee

LÄÄNERANNA VALD
Põhimaal, Saaremaa, Lääne-Eesti alade

LÄÄNERANNA KOOR

on hoo sisse saanud,
kuid häid lauljaid mahub meile alati juurde.

Eriti meeslauljad ootavad oma ridadesse lisa.

Võta ühendust Kõmsi Rahvamajaga ja uuri,
millal on järgmine proov.

LAULMINE TEEB RÕÕMSAKS!

16. DETSEMBRIL 2023

KIRBLA RAHVAMAJAS

11.00-14.00

JÕULUTURG

ÕNNELOOS

KOHVIK

Jõuluturule ootame müüma ja kaupleva
kõigega, mis jõuluvana kingikotti ja
jõululauale hästi passiks.

BRONEERIMINE JA TÄPSEM INFO
TELEFONIDEL 56677048; 5208281

[HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/KIRBLAKYLA](https://www.facebook.com/kirblakyla)

REAKUULUTUSED

Ostan õmblusmasina, nostalgilisi lauanõusid, keraamikat,
kujukesi, ehteid jms. Tel 5356 0761, Liina.

Ostan vene kellasid (ei pea olema töökorras), fototehnikat,
heliplaate, kassette, raamatuid ja muud vanavara.
Tel 5872 5458.

Lääneranna Teataja on TASUTA Lääneranna
valla ajaleht, mis ilmub 11 korda aastas
ning mille väljaandjaks on Lääneranna
Vallavalitsus.

Reklaami avaldamise info ja hinnakirjad:
laanerannavald.ee/ajaleht

Lääneranna Teataja toimetaja
Lääneranna Vallavalitsus,
Jaama 1, Lihula 90302

E-post: ajaleht@laaneranna.ee
ajaleht.laaneranna.ee/paberleht

Toimetaja – Lilli Lumera
Tel +372 5307 8166
E-post: lilli.lumera@laanerannavald.ee

Keeletoimetaja – Anu Rooseniit (Keeletoimetuse OÜ)
Küljendaja – Erelin Kallas, Vali Press OÜ
Trükk – Printall AS